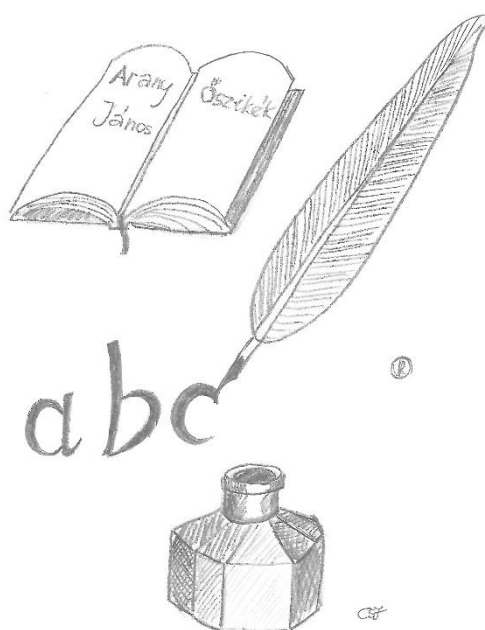

FELADATBANK

9. ÉVFOLYAM

Szövegértés

BEVEZETŐ

A GINOP – 6.2.3.-17-2017-00012 projekt keretén belül – a helyzetfelmérést/helyzetértékelést követően – 6 fejlesztő munkacsoport alakult a projekt megvalósításában résztvevő intézmények képviselőinek részvételével.

A munkacsoportok feladata a Cselekvési tervben rögzített konzorciumi szintű fejlesztések tervezése, illetve azok intézményi szintű megvalósításának segítése. A fejlesztések közös vonása, hogy mindegyike hozzájárul / hozzájárulhat valamilyen módon a GINOP – 6.2.3.-17 projekt céljainak eléréséhez: kiemelten az iskolai lemorzsolódás csökkentéséhez, a korai iskolaelhagyók számának mérsékléséhez.

Az alapkompétencia fejlesztő munkacsoport munkája a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók **szövegértési és matematikai kompetenciájának fejlesztésére** irányult. A munkacsoport e két kompetencia területen egy-egy **Feladatbankot** állított össze kifejezetten **azzal a céllal**, hogy a gyakorlás során különböző **megoldási rutinok alakuljanak** ki tanulóknál, s ezáltal fejlődjen **szövegértési** illetve **számolási készségük**. A fejlesztés további célja volt a tanulók **tanulási motivációjának növelése, sikerélmény biztosítása** a feladatmegoldás során, s ezzel **hozzájárulás a pozitív tanulási attitűd kialakításához**.

A szövegértési feladatbank jellemzői:

- A feladatbank 55 db szöveget + feladatsort tartalmaz szövegtípusok szerint csoportosítva – elbeszélő típusú 24 db, magyarázó típusú 15 db, dokumentum típusú 16 db
- A szövegértési feladatbank tartalma: szöveg+ szövegértést segítő feladatok+ megoldás+ a feladat jellemzői/paraméterei
- A szövegek nem kapcsolódnak tantárgyhoz, tananyaghoz, így tetszőlegesen „felhasználhatók” bármely tanórán vagy egyéni fejlesztésen (nem korrepetáláson).
- A szövegek rövidek, max. 1 -1,5 oldal terjedelműek az olvasási kedv fenntartása érdekében.
- A szövegek mondat szerkezete nagyobb részt egyszerű, nem tartalmaz összetett, bonyolult mondatokat, nehezen olvasható vagy a tanulók számára kevésbé ismert szavakat, kifejezéseket.
- A szövegértési feladatok az 1-3. képességszintnek felelnek meg. (Lásd: OKM szövegértés/képességszintek)
- A szövegekhez kapcsolódó feladatok bővíthetők a szövegértési szintek figyelembevételével (1-3. szövegértési szint)
- A feladatlapok és paraméterei mintául szolgálnak új feladatlapok szerkesztéséhez.

Javaslat az alkalmazásra:

- A feladatbank feladatai alkalmasak a tanulók egyéni képességeinek figyelembevételével:
 - differenciálásra – szövegtípusok szerint és a szövegértési szint szerint
 - önálló vagy páros munkában történő feldolgozásra
 - önellenőrzés alkalmazásával a tanulók egyéni tempója szerint egymás után 2-3 szöveg önálló feldolgozására is
- A feladatok nyomtatott vagy elektronikus formában is adhatók a tanulóknak

A pedagógus szerepe, feladata:

- Nehezen olvasó, sok olvasástechnikai hibát vétő tanuló esetén javasolt a szöveg előzetes hangos olvasása.
- Szükség esetén a pedagógus segítse a tanulókat a feladatok értelmezésében.
- A tanulók megoldásait, valamint a szöveg megértését minden esetben ellenőrizni, értékelni kell.
- A feladatmegoldásokat ne pontozza, és ne osztályozza

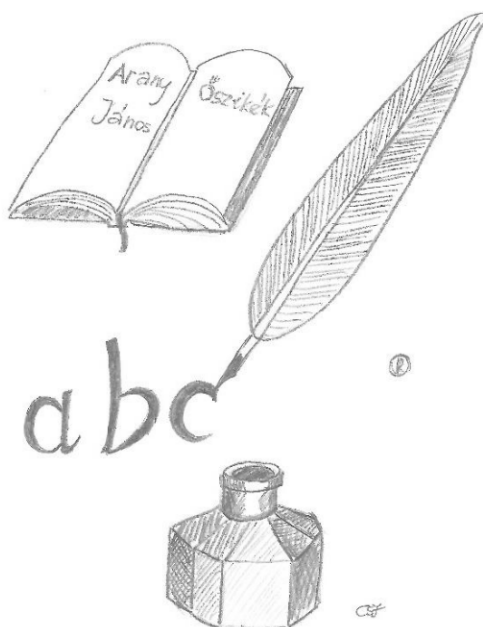
Jó munkát kívánnak a munkacsoport tagjai

FELADATBANK

9. ÉVFOLYAM

Szövegértés

Elbeszélő típusú szövegek

E /1.

Fehér Béla: Májkrém
(részlet)

Június 1. Délután elértük a Ririba folyót. Fojtogató, párás hőség, moszkító ezrei. A folyó vonalát követve haladtunk tovább. A Lolome-hegy lábánál tartott rövid pihenőt kihasználva még egyszer átkutattam a hátizsákomat. Most már biztos, hogy eltűnt az utolsó sertésmáj-konzervem. Vagy inkább lába kelt! Doktor Fejősnek jelentettem, hogy tolvaj jár közöttünk! Megkért, hogy egyelőre tartsuk titokban, ne veszélyeztessük az akció sikerét.

Június 3. Kora reggeltől a Riribát szegélyező löszmagaslaton meneteltünk. Délben trópusi eső zúdult le, utána még melegebb lett. Doktor Tekerés rosszul lett, kényszerpihenőt kellett tartani. Eszembe jutott, hogy odahaza drága édesanyám is kánikulában kutyagolt el a boltba, és vékony kis madárkezével cipelte nekem a húsz darab sertésmáj-konzervet. Tizenkilencet jóízűen megettem, a huszadikat pedig ellopta valamelyik enyveskezű szemétláda.

Június 4. Egész nap meneteltünk. Alkonyat előtt pillantottunk meg az Eregero tavat. A túloldalán hatalmas sötétzöld vonal: ott kezdődött a Makongo dzsungel (kikuju nyelven félszemű édesapát jelent!). Doktor Tatai tojásokat gyűjtött, nagy halom rántotta készült, mindenki kedvére lakmározott, csak én nem. Félrehúzódtam, és májkrémes kenyérről álmodoztam.

1. Húzd alá a szövegben a különböző napszakok megnevezéseit!

2. Magyarázd meg/írd le saját szavaiddal a „lába kelt” kifejezést!

.....

3. Keresd ki, és írd le a földrajzi neveket a szövegből!

.....

.....

4. Igazak (I) vagy hamisak (H) az alábbi állítások?
 Írd a megfelelő betűjelet az állítások után!

A főszereplő húsz darab sertésmáj konzervje tűnt el.

A lopást Doktor Tekeresnek jelentette.

A Makongo jelentése félszemű édesanya.

Doktor Tekeres rosszullete miatt kellett pihenőt tartaniuk.

Titokba kellett tartani a lopást, hogy ne veszélyeztessék az akció sikerét.

Megoldások:

1. délután, kora reggel, délben, alkonyat előtt
2. ellopta valaki
3. Ririba folyót, Lolome-hegy, Eregero tó, Makongo dzsungel
4. H, H, H, I, I

Paraméterek:

Szövegtípus: elbeszélő típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	2.	Értő olvasás	Összefüggés keresése
2.	3.	Szó szerinti olvasás	Adott szó megértése szómagyarázati módszerek segítségével
3.	1.	Információk keresése	Információk lokalizálása
4.	3.	Kritikai olvasás	Relevanciák keresése

E/2. Frances Hodgson Burnett: A padlásszoba kis hercegnője

Átment a járdán, s nedves lábát épp az üzlet küszöbére tette, amikor valami megállásra kényszerítette. Egy kislányt pillantott meg, aki még nála is szánalmasabb látványt nyújtott. Az egész csöppség csak egy halom rongy volt, melyből két meztelen, vörös, sáros kis lábszár kandikált ki. A rongyhalmaz tetején borzas fej ült. Arca piszkos volt s beesett, nagy szeméből szinte sírt az éhség.

Sara egyszerre részvétellel telt el iránta. „Ez valami elhagyott kis lélek - mondta magában kis sóhajjal -, aki még nálam is éhesebb.” A lányka rámeresztette a szemét, s félrehúzódott, hogy helyet adjon. Megszokta, hogy neki mindig félre kell állni. Sara a markában szorongatta ezüstpénzét.

- Éhes vagy? - kérdezte.

A lányka még odébb húzódott.

- Igen, éhes vagyok - mondta rekedt hangon.

- Nagyon.

- Nem ebédeltél?

- Nem. Nem is reggeliztem, nem is vacsoráztam.

- Mióta?

- Nem tudom. Ma sehol sem adtak semmit. Pedig folyton kértem.

Csak rá kellett nézni, hogy az ember még éhesebb és még bágyadtabb legyen. De a szokott, furcsa kis gondolatok most is dolgoztak Sara fejében, s bár fáradtság és éhség gyötörte, így szólt magában: „Ha hercegnő vagyok... akkor azok, ha el is űzték őket a trónról, és szegénységbe kerültek, mindig megosztották a szegényekkel és éhezőkkel, amijük volt. Mindig. A kalács darabja egy penny. Ha hatost találtam volna, vehetnék hatot. Elég volna mind a kettőnknek. De négy penny is jobb, mint a semmi.” - Várj egy percre - szólt a koldusgyermekhez, s belépett a boltba. Jó meleg volt odabenn, s nagyszerű szagok terjengtek. A pékné újabb halom meleg kalácsot tett ki a kirakatba.

- Kérem szépen - kezdte Sara -, nem a néni vesztett el négy pennyt, egy ezüst négypennyst? - Azzal a pékné felé nyújtotta a pénzt. A pékné először a pénzre, aztán Sarára, megviselt kis arcára s hajdani bőségről beszélő, kopott rongyaira pillantott.

- Ó, dehogyan - mondta. - Te találtad?

- Igen, én. A csatornában.

- Tartsd csak meg - mondta a pékné.

- Lehet, hogy ott hever már egy hete, s ki tudja, ki vesztette el. Azt ugyan már meg nem találod.

- Tudom - felelte Sara. - De, gondoltam, mégis jó lesz, ha megkérdem.

- No, ezt nem mindenki tette volna meg - szólt a pékné megütődve.

- Venni akarsz valamit? - kérdezte, látva, hogy a kislány a kalácsok felé pislogat.

- Igen, kérek négy kalácsot - mondta Sara. - Azokból az egypennyesekből.

Az asszony a kirakathoz lépett, s néhány kalácsot zacskóba tett. Sara látta, hogy hatot.

- Csak négyet kértem - szólt közbe. - Csak négy pennym van.

- Ráadásnak adtam kettőt - mondta az asszony barátságos pillantással. - Majd megeszed azokat is. Nem vagy éhes?

Sara szemére mintha köd borult volna.

- De igen - válaszolt. - Nagyon éhes vagyok, és igen köszönöm a jóságát. - Hozzá akarta még tenni: odakünn áll egy kisleány, aki még éhesebb, mint én. Ám épp ebben a pillanatban két-három vevő lépett sietősen az üzletbe, így Sara még egyszer köszönetet mondott, aztán kiment.

Az idegen kislány a boltba vezető lépcső mellett, a falnak húzódva álldogált. [...]

Sara kibontotta a zacskót, s kivett egy meleg kalácsot, amely a saját hideg kezét is átmelegítette kissé. - Nézd - mondta, s a lányka kezébe nyomta -, ez jó meleg. Edd meg. Mindjárt nem leszel olyan éhes.

A gyermek meglepődve bámult rá, aztán farkasétvágygal, mohón falni kezdett.

1. Milyen évszakban játszódik a történet? Karikázd be a válaszod betűjelét!

A) Tavasz

B) Nyár

C) Ősz

D) Tél

2. Válaszodat indokold is!

.....

3. Melyik szereplőhöz kapcsolhatók az alábbi tulajdonságok? Kösd össze őket!

A kislány

Sara

A pékné

jószívű
szegény
önzetlen
becsületes
alázatos
barátságos

4. Mit gondolsz, miért osztja meg a kalácsokat Sara a kislánnyal? Válaszodat indokold a szöveg alapján!

.....
.....

Megoldás:

1. feladat Tél
2. feladat Saranak hideg volt a keze
3. feladat ...kislány-szegény,Sara-jószívű, pékné-barátságos
4. feladat...Még Saránál is szánalmasabb látványt nyújtott.

Paraméterek:

Szövegtípus: elbeszélő típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1.szint	Értelmező olvasás-	Egyszerű kapcsolatok felismerése
2.	2.szint	Értelmező olvasás-	Egyszerű következtetések levonása
3.	2.szint	Értelmező olvasás-	Egyszerű következtetések levonása
4.	3.szint	Értelmező olvasás-	A szövegösszefüggés megértése

E/ 3.

Illyés Gyula: Puszták népe

Az iskola ajtaját reggel fél nyolckor nyitotta ki Hanák bácsi gazdasszonya. A fél nyolcra megjelent, törekvőbb tanulók különböző fő- és alosztályba különültek. Legkellemesebb a vízfordók együttese volt, ebbe a gazdasszony, Pápa néni, hat fiút és négy lányt osztott be. Mi, fiúk, párosával közrefogtunk egy-egy kannát vagy sajtárt, s vidám eszméket cserélve elcsúszkáltunk a pusztá-kútig. Négy-öt fordulóval megtöltöttük a konyhában álló nagy szapulókádat s a kertben a három hordót, amelyből aztán a vizet a lányok a méhek vékony vályúcskáiba és a paradicsomágyak ötletes csatornácskáiba továbbították. Hanák bácsi ugyanis kitűnő mintakertész volt s megyszerte híres méhész. A gyermekek másik csoportja ezenközben répaszeleteket vágott a teheneknek, megetette a sertéseket és a baromfiakat. A következő kis különítmény kukoricát morzsolt. A favágító körül is foglalatostokdtek néhányan, kelletlenül, mert ezt senki sem szerette. De az egyik csoportból a másikba csak engedéllyel lehetett átlépni: rend volt. A közmondásba került állapot, hogy az iskola egyik fele büntetésből, a másik fele meg kitüntetésből kapál a tanító kertjében, csak ritkán, a kellemes májusi esők után valósult meg. Mindez pontosan egy óra hosszat tartott. Reggeli tevékenységünk befejezése után Hanák bácsi megjelent a teremben, addigra mind a hat osztály egybegyűlt. Kitörő örömmel fogadtuk. Egyik sor padban ültek a lányok, másikban a fiúk, koedukációs rendszer volt. Megindult a tanítás.

1. Húzd alá a szövegben, milyen munkacsoportokban dolgoztak a pusztán!

2. Írd le saját szavaiddal, mit jelent az alábbi kifejezés: „vidám eszméket cserélve”

.....

3. Sorold fel a történet szereplőit!

.....,

.....

4. Meddig tartott a munkacsoportok munkája? Húzd alá a szövegben!

5. Igazak (I) vagy hamisak (H) az alábbi állítások? Írd a megfelelő betűjelet az állítások után!

- Az iskola reggel hét órától volt nyitva.
- A tanulókat reggel Hanák bácsi várta a kapuban.
- A munkacsoportok reggeli munkájában az iskola minden tanulója részt vett.
- A vízfordók csoportjába Pápa néni hat fiút és három lányt osztott be.
- Hanák bácsi hobbjaja a kertészkedés és a méhészet volt.
- A pusztai iskola nyolc osztályos volt.

Megoldás:

1. feladat vízholdók, répaszeletelők, kukoricamorzsolók, favágók
2. feladat ...vidáman/ jókedvűen beszélgetve/ mesélve
3. feladat ...Hanák bácsi gazdasszonya/ Pápa néni, az iskola tanulói, Hanák bácsi
4. feladat...Egy óra hosszát
5. feladat.....H,H, H, H, I, H

Paraméterek:

Szövegtípus: elbeszélő típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1	Szó szerinti olvasás	Információk lokalizálása
2.	2.	Szó szerinti olvasás	kulcsszavak, kifejezések vizsgálata
3.	1.	Szó szerinti olvasás	Információk lokalizálása
4.	1.	Szó szerinti olvasás	Információk lokalizálása
5.	4.	Kritikai, bíráló olv.	relevanciák kiválasztása

**E / 4. Kosztolányi Dezső: Igen rejtélyes história
(részlet)**

Úgy történt, hogy a felügyelő az utcán sétálva egyszerre különös, elviselhetetlen, orrfacsaró bűzt érzett. Gyanakodva tekintett körül, ügyelni kezdett, mint a hivatalban szokta. Homlokát összeráncolta, erei kidagadtak, fakó, halott szemét felgyújtott a figyelem, mintha a villanykörtébe hirtelen erős áramot kapcsolnak. Semmi gyanúsat nem talált maga körül. Az aszfalt söpört, locsolt, mellette a házak tiszták, csatornák nincsenek a közelben. Csóválta fejét, aztán kettőzve lépéseit továbbment.

Pár méterrel odébb megállott, s akkor újra érezte a szagot. Megfordult, mintegy nézve az utat, melyen a szag láthatatlanul utána sompolygott. [...]

A felügyelő a szagok macskazenéjében szórakozottan bandukolt haza, kis csomagban, amint szokta, vitte a vacsoráját, az ég felé fordította arcát, és nem gondolt arra, ami az imént megzavarta. Otthon, agglegénylakásában jóízűen evett, közben is rendkívül fontos ügyiratokon járt az esze, melyeket holnap föltétlenül el kell intéznie.

Reggel, mikor elindult hazulról, az utcán megrohanta a tegnapi szag. Kétségbeesetten állt meg a kapu előtt. Pont az a szag volt. Alig ébredt a város, emberek úgyszólván sehol, az ablakok csukva, a levegő is hűvös, tiszta, igazán érthetetlen, honnan került ide.

1. Mi a novella főhősének foglalkozása?

.....

2. Magyarázd meg saját szavaiddal az „utána sompolygott” kifejezést!

.....

3. Húzd alá azt a mondatot, amely a főhős munkájára vonatkozik!**4. Igazak (I) vagy hamisak (H) az alábbi állítások? Írja a megfelelő betűjelet az állítások után!**

Először a konyhában érzi a furcsa szagot.

A főhős családjával élt egy kis lakásban.

A főhős foglalkozása utcaseprő volt.

A szag eredetét nem tudta beazonosítani a főszereplő.

Mindig az utcán érezte a furcsa szagot.

Megoldás:

1. felügyelő
2. követte
3. Gyanakodva tekintett körül, ügyelni kezdett, mint a hivatalban szokta.
4. H, H, H, I, I

Paraméterek:

Szövegtípus: elbeszélő típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1.	Információ keresése	Információ lokalizálása
2.	1.	Szó szerinti olvasás	Adott szó megértése szómagyarázati módszerekkel
3.	2.	Értő olvasás	Összefüggés keresése
4.	3.	Kritikai olvasás szintje	Relevanciák keresése, viszonyítás a valósághoz

E / 5. Móricz Zsigmond: Első nap az iskolában (részlet)

[...] Egyszer csak, az óra végén, nagy ribillió támadt.

- Mi történt?

A gyerekek a fiú körül mind felugráltak, s valamennyien roppant izgalomban néztek rá.

- Tanító úr, elvette, tanító úr, elvette! - sikoltott mindjárt sírásba fordulva a fiú mellett ülő kisgyerek.

- Mit vett el?

- A késemet.

A tanító odament. A síró gyereket lecsillapította, megsimogatta. Kiderült, hogy Rojtos Bandi az iskolapadra kitett kést a kis társa elől elkapta, s markában szorongatja.

- Miért vetted el? - kiáltott rá ingerülten.

- Jó bicska! - mondta Rojtos Bandi nevetve, de a szeme szikrázott.

- De nem a tiéd.

- Most mán az enyim.

A tanító elképedt.

- Hát te nem tudod, mi az enyim-tiéd?

- Tudom én. E mán az enyim.

- Nem a tied. Nem érted? Ez nem a tied.

- Jó lesz e nekem. Enyim lett má.

- Hogy lett a tied?

- Kinéztem. Osztán elvettem.

A tanító összecsapta a kezét.

- És akkor már a tied?

- A hát.

Ennek a gyerekek semmi fogalma nincs a magántulajdonról. Vér tódult a tanító fejébe.

- Tedd le rögtön azt a bicskát! Az nem a tied! Értsd meg, hogy nem a tied... Állj fel!...

A gyerek felállt.

- Tedd le!

- Nem teszem.

- Tedd le rögtön!

- Az istennek se.

- Nem? - kiáltotta magánkívül a tanító. - A fene egyen meg, te taknyos! Teszed le rögtön a bicskát!

Belemarkolt a hajába.

- Teszed le rögtön?!

A gyerek egyet gondolt:

- Magának adom.

A tanító eleresztette a fiú fejét. Hirtelen elszégyellte, hogy így elragadtatta magát. De most már enyhébben mondta:

- Nekem adod? Nekem csak azt adhatod, ami a tied. Nekem adhatod az árvalányhaját a kalapod mellől.

- Legyen a magáé. Szedek én mást.

- Vagy a csizmát, ami a lábodon van.

- Rabolja el.

- Nem vagyok rabló...

A nádpálcával nagyot ütött a padra.

Hirtelen megint felülkerekedett benne a pedagógus.

- No, jól van, ha úgy tetszik neked, egy napra legyen a tied, de holnap visszahozod.

- Nem hozom én.

- Hát hová teszed?

- Inkább behajítom a csordakútba.

A tanító nagyot nézett. Csődöt mondott minden tudománya.

- De barátom, akkor jönnek a csendőrök, és elfognak.

- Nem félek én tőlük.

- Miért nem?

- Felülök a Csillagra, osztán akkor gyűhetnek utánam.

1. Sorold fel, kik a történet szereplői!

.....

2. Húzd alá a szövegben azokat a mondatokat, amelyek kifejezik a tanító dühét!

3. Párosítsd össze a kifejezéseket a magyarázatukkal!

csődöt mondott
 a szeme szikrázott
 vér tódult a tanító fejébe
 nagy ribillió támadt

veszekedés, vita alakult ki
 vörös lett az arca
 dühösen nézett
 kudarcot vallott

4. Igazak (I) vagy hamisak (H) az alábbi állítások? Írd a megfelelő betűjelet az állítások után!

A történet egy pályaudvaron játszódik.

A kisfiú egy tollat vett el.

A konfliktus végül megoldódik.

Hívták a csendőröket a lopás miatt.

A Csillag egy ló, amelyen a főszereplő elmenekül.

Megoldás:

1. tanító, Rojtos Bandi, mellette ülő kisgyerek
2. Vér tódult a tanító fejébe. ...kiáltotta magánkívül a tanító.
3. csődöt mondott - kudarcot vallott
vörös lett az arca - vér tódult a tanító fejébe
dühösen nézett - a szeme szikrázott
nagy ribillió támadt - veszekedés, vita alakult ki
4. H, H, H, H, I

Paraméterek:

Szövegtípus: elbeszélő típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1.	Szó szerinti olvasás, Információk keresése	Információk lokalizálása
2.	2.	Értő olvasás	Összefüggés keresése
3.	2.	Értő olvasás	Egyszerű kapcsolatok felismerése
4.	3.	Kritikai olvasás	Relevanciák kiválasztása

E/6. Hátravan még a feketeleves!

Amikor a török csillaga lehanyatlott, a basák, a vezérek és a bégek mind egymást vádolták a sok vereségért, s még jobban a magyar szövetségest: lám, az okoz minden bajt.

Ezért, amikor a váradi basa Thököly Imrét vendégségbe hívta, érezte a kuruc király, hogy közel a veszedelem, de mit tehetett? Elment, tisztelgett a basánál, ahogy illett.

A basa pedig jóltartotta a vendéget, de amúgy török módra. Ahogy a török szokta, először hízelgett, de aztán kimutatta a foga fehérét.

Amikor eleget ettek-ittak, Thököly Imre már éppen búcsúzkodott, de a váradi basa felemelte a hangját, és fennszóval kiáltotta:

- Hátra van még a feketeleves!

Amit levesnek mondott, az a feketekávé a mai nyelven, de a basa akkor mégis mást értett rajta. Mást bizony, mert ez a mondat már nem Thökölynek szólt, hanem a janicsárok agájának, aki már lesben állt. Az aga pedig tudta, mit jelent a basa jelmondata, s néhány janicsárral berohant a terembe, Thökölyt erősen megkötözte és fogságba ejtette.

Thököly később kiszabadult, de az ő esete intő példa maradt a kortársak meg az utókor számára. Mert mindmáig a vendégjog megsértésére, a csalárdság kelepcéjére emlékeztet ez a mondás: „Hátravan még a feketeleves!

1. Húzd alá a szövegben azt a mondatot, amiből kiderül, hogy ki a vendég hívó!

2. Hova hívták vendégségbe Thökölyt?

.....

3. Hogyan látták vendégül a kuruc királyt?

.....

4. Melyik közmondás vagy szólás illik leginkább a műhöz? Húzzátok alá a véleményeteket kifejező példát?

Nehéz fába vágta a fejszét.

Ki mint veti ágyát, úgy alussza álmát.

Elég tág a világ, elférünk benne.

Úgy fogadd, amint köszönnek.

Könnyű azt az egeret megfogni, melynek csak egy lyuka van.

Megoldás:

1. Ezért, amikor a váradi basa Thököly Imrét vendégségbe hívta, érezte a kuruc király, hogy közel a veszedelem, de mit tehetett?
2. Váradra, a basához.
3. Jól tartották, hízelegtek neki, majd kimutatták a foguk fehérét.
4. Úgy fogadd, ahogy köszönnek.

PARAMÉTEREK:

Szövegtípus: elbeszélő szöveg

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1	szó szerinti	információ- visszakeresés
2.	1	szó szerinti	információ- visszakeresés
3.	2	szó szerinti	információ- visszakeresés
4.	2	értelmező	kapcsolatok és összefüggések felismerése-egyéb

E/7.**A kisbojtár**

A Nyírségben történt, hogy a kurucok elfoglaltak egy falut. Ha elfoglalták, akkor a falu szélén mindjárt tábort is vertek.

A labancok pedig két ravasz kémeket küldtek a tábor felé, és a kémek az erdő sűrűjében éppen arról tanakodtak, hogyan kémleljék ki a kuruc tábort

Az erdő mellett Misi, a kisbojtár legeltette a teheneket.

Amikor a sűrűből meghallotta a labancok suttogását, közelebb ment, a kémek pedig természetese észrevették. De a két labanc csak kisiúnak nézte Misit, és barátságosan szóltak hozzá. Megkérték, vezesse el őket a kurucok táborához, de úgy, hogy senki meg ne lássa a közeledésüket.

Jól van, Misi elvállalta a vezetést, és megindult a két labanccal a kurucok tábora felé. Vezette őket árkon-bokron át, és addig jöttek erre, haladtak arra, amíg végül a kisbojtár a két labancot II. Rákóczi Ferenc testőrei közé vezette.

A testőrök mindjárt foglyul ejtették a labancokat, és vitték őket a tisztek elé.

A tisztek kihallgatták a kémeket. Megtudták tőlük, hogy a labanc sereg a következő napon fog támadni.

Másnap azután, amikor a labancok rohamra indultak, alvó kurucok helyett ugrásra kész sereget találtak. A kurucok körülfogták az egész sereget, és kit levertek, kit elfogtak.

Misit pedig kitüntették, felvették a seregbe, és jó katonát neveltek belőle.

1.

a) **Ki áll az események középpontjában?**

.....

b) **Hol történt a falu elfoglalása?**

.....

c) **Milyen kémeket küldtek a labancok?**

.....

2. **Mit gondolsz a kurucok miért tudták a labancokat legyőzni?**

A szerinted helyes válasz betűjelét karikázd be!

A – Azért, mert erőfölényben voltak.

B – Azért, mert az ellenséget kihallgatták.

C – Azért, mert Misi elmondta a kurucoknak.

D – Azért, mert holdvilágos éjszaka volt és nem tudtak aludni.

3. **Értelmezd a szöveg alapján a következő közmondást: Aki másnak vermet ás, maga esik bele.**

.....

.....

Megoldás:

1.
 - a. Misi, a kisbojtár.
 - b. A Nyírségben történt.
 - c. Ravasz kémeket küldtek.
2. B
3. A labancok saját csapdájukba estek bele.

Paraméterek

Szövegtípus: elbeszélő szöveg

Feladat	Képesség-szint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1	szó szerinti	információ-visszakeresés
2.	2	szó szerinti	kapcsolatok és összefüggések keresése-okság
3.	4	értelmező szint	kapcsolatok és összefüggések keresése-okság

E/8. Kosztolányi Dezső: A kövér bíró

Fényes délben a napszúrás úgy reszket a levegőben, mint valami hegyes, gonosz aranytó.

A kisváros alszik. Házai fehérленek, ablakai villognak a fény önkívületében, hasonlóan valamely iszákos vagy örölt szeméhez, aki csak bámul a porba, s nem lát.

Távolabb a huszárok lovardája, melynek eresze már ad valamicske árnyékot, a gyp melyen pitypangok nőnek, méhek, darazsak zümmögnek.

Lélegzetünk ki-kihagy. Akár forró fürdőből jönnénk, testünk izzik, kezünk reszket. Néhányan-tíz-tizenkét éves gyerekek-tornaingben, gumicipőben, harcra készen várjuk a kövér bírót. Betegek vagyunk a kánikula örömetől. A világ: egy sárga szédület.

A lovarda eresze alatt összedugjuk fejünket, lüktető halántékkal hallgatunk. Mikor elharangozzák a delet a törvényszék hűvös kapualjából-mindig pontosan- kiduzzad a kövér bíró hordószerű potroha.

Egyikünk elordítja magát:

- Jön a kövér bíró.

Odalapulunk a lovarda kapujához. A csendben csak szívünk kalimpálása hallik. Nemsokára összerezdül az aszfalt, ami azt jelenti, hogy mindjárt előttünk a kövér bíró. Egy pillant, s már itt van. Porszín nyári ruhát visel, domború hasán vastag aranylánc, ujján zöld pecsétgyűrű, kezében nádbot.

Homlokáról keskeny patakokban ömlik a verejték. Vakondok-szeme hájpárnák mögül pislog ránk. Mindnyájunkban forr a harag, de félünk és gégénk összeszorul, hogy nem bírunk kiáltani.

Csak akkor kiáltunk, mikor már tíz-húsz lépésre fujtat tőlünk, mint egy gőzmozdony.

Valaki fölragad egy göröngyöt.

- Vágd utána-bátorítják az illetőt. - Üsd agyon.

A göröngy magas ívben röppen feléje, széttöredezve fröccsen szét a porban. A szeplős Torday, akit az iskolában „pulykatozás”-nakcsúfolunk fölajzza parittyáját, s utána küld még egy színes kavicsot.

A kövér bíró hátrafordul.

Hunyorog a napfényben, aztán továbbgurul. Mi kuncogva, dühös álpátossal fogadkozunk:

- Ha legközelebb erre jön, nem viszi el szárazon. Ezzel verem be a fejét.

A napfényben egy kézzipisztoly vasagya villant meg.

Mindnyájan elhűlünk, de boldogok vagyunk, erősnek érezzük magunkat.

Válaszolj a következő kérdésekre a részlet elolvasása után!

1. Mikor és hol játszódik a történet?

.....

2. Kik a történet szereplői?

.....

3. Ki a „pulykatozás”, miért?

.....

4. Milyen kifejezésekből tudjuk, hogy nagyon meleg van?

.....

Megoldás:

1. Délben, egy kisvárosban.
2. Néhány tíz-tizenkét éves fiú.
3. Torday, mert szeplős.
4. Napszúrás, kánikula, nyári ruhát visel

Paraméterek:

Szövegtípus: elbeszélő szöveg

Feladat	Képesség-szint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1	szó szerinti	információ-visszakeresés
2.	1	szó szerinti	információ-visszakeresés
3.	2	szó szerinti	kapcsolatok és összefüggések keresése-okság
4.	2	szó szerinti	információ-visszakeresés

E/9.**Tolsztoj: Az önműködő malom**

Egy paraszt kitanulta a malomépítés mesterségét, és különféle vízimalmokat, szélmalomokat meg lovas malmokat épített. Egyszer aztán olyan újfajta malmot eszelt ki, amihez nem kell se víz, se szél, se ló: úgy akarta csinálni, hogy a nehéz kő aláereszkedve, súlyával megforgassa a kereket, majd ismét felemelkedjék, s utána megint leereszkedjék a mélybe – így aztán a malom magától járna.

Elment tehát a földesúrhoz, és azt mondta neki:

- Olyan önműködő malmot eszeltem ki, ami magától jár, nem kell hozzá se víz, se ló. Ha egyszer megindítod, addig jár majd, míg meg nem állítod megint. Csak az a baj, hogy nincs pénzem fára meg vasra. Adj háromszáz rubelt, és te leszel az első, akinek malmot készítek. A földesúr erre azt kérdezte a paraszttól, tud-e írni-olvasni? A paraszt azt felelte, hogy nem tud.

Ekkor a földesúr így szólt:

- Látod, ha értenél a betűből, adnék neked egy gépészeti könyvet, amiben olvashatnál erről a malomról, és megtudhatnád belőle azt is, hogy ilyen malmot nem lehet készíteni: sok tudós ember belebolondult már abba, hogy egyre csak azon törte a fejét, hogyan lehetne olyan malmot készíteni, ami magától jár.

De a paraszt nem hitt a földesúrnak, és azt mondta:

- A te könyvedben sok minden rosszul van megírva. A minap a városban valami tanult gépész darálógépet készített egy kereskedőnek, és mégis elrontotta, én pedig, bár nem ismerem a betűt, csak ránéztem a masinára, és máris helyrehoztam, úgyhogy nyomban megindult.
- No és hogyan emeled fel a követ, ha egyszer leengedted? – kérdezte a földesúr.
- Felemelkedik az magától, ha a kerék forog – felelte a paraszt.
- Felemelkedik, de már nem jön föl olyan magasra, másodszor pedig még alacsonyabban áll meg, és ez mindenképpen így lesz, akármilyen kereket szerelsz fel rá. Éppúgy van ez, mint amikor szánkón lecsúszol valami magas hegyoldalról, egy kisebb dombocskára még csak felszaladsz vele, de már a kicsiről vissza a nagyra – soha. Ámde a paraszt nem hitt a földesúrnak, hanem elment a kereskedőhöz, és felajánlotta, hogy olyan malmot készít neki, amihez nem kell se víz, se ló. A kereskedő odaadta a pénzt. A paraszt nekilátott a munkának. Addig mesterkedett, fűrt-faragott, míg elfúrta-faragta mind a háromszáz rubelt – de a malom csak nem akart megindulni. Eladta ekkor a paraszt a földjét is, és tovább mesterkedett.

Végül a kereskedő így szólt a paraszthoz:

- Hadd lássam már azt a malmot, ami magától jár, ló nélkül; vagy pedig add vissza a pénzemet! Elment a paraszt a földesúrhoz, és elpanaszolta neki a baját.

A földesúr pénzt adott a parasztnak, majd így szólt:

- Maradj itt és dolgozz ezentúl nálam: készíts nekem csak olyan malmokat, amiket vízzel vagy lóval kell hajtani, ez a te mesterséged; és ezentúl ne fogj bele olyasmibe, amit nálad okosabb emberek sem tudtak nyélbe ütni.

1. Milyen meghajtású malmok szerepelnek a történetben?

.....

2. Mit vett a malomépítő a pénzen?

.....

3. Mennyi pénzt költött a mester az önjáró malomra?

.....

4. Húzd alá a szövegben azt a mondatot, amely példa az önműködő malom lehetetlenségére!

Megoldás:

1. Szél, víz és ló meghajtású és önműködő.
2. Fát és vasat.
3. 300 rubelt és a földje árát.
4. Éppúgy van ez, mint amikor szánkón lecsúszol valami magas hegyoldalról, egy kisebb dombocskára még csak felszaladsz vele, de már a kicsiről vissza a nagyra – soha.

Paraméterek:

Szövegtípus: elbeszélő szöveg

Feladat	Képesség-szint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1	szó szerinti	információ-visszakeresés
2.	1	szó szerinti	információ-visszakeresés
3.	2	szó szerinti	információ-visszakeresés
4.	2	szó szerinti	információ-visszakeresés

E/10. Hogyan termelnek sót Bolondfalván?

Hol volt, hol nem volt, messze fenn északon, az Ezer tó országában, rengeteg erdő közepén, volt egy híres-neves falu: Bolondfalva. Hogy, hogy nem, az egyik télen Bolondfalván elfogyott a só. Nosza, mind a nagyokosok, hétszerbölcsek, agyafúrtak összegyűltek, tanakodtak. Tanakodtak, mit tegyenek, hol kerítsenek sót ételükhöz. Töprenkedtek, okoskodtak, törték a fejüket éjjel-nappal, végül is kitűnő gondolatuk támadt. Sebtében összehívták a falu aprajánagyját, és fennszóval kihirdették a bölcshatározatot: „A sót, melyet messze tengerek partjáról temérdek fáradtsággal, még nagyobb költséggel hoznak a városba, a városi boltosok pedig méregdrágán árulnak a falunak, ezentúl mi, bolondfalviak magunk fogjuk termelni. Szigorúan meghagyjuk mindenkinek, akiknél néhány maroknyi só található, meg ne egye, jól eltegye. Tavasszal földbe vetjük, ősszel szépen learatjuk, kicsépeljük, zsákba tesszük, sónak nagy bővében legyünk.”

A bolondfalviak megfogadták az okos szót, és amikor eljött a szép tavasz, nekiláttak a munkának. Nagydarab föld volt a falu szélén, azt közös erővel felásták. Kerítettek egy hosszú fogú boronát, hogy elboronálják. Igen ám, de nehéz volt a boronát húzni, hosszú fogai minden bogba-rögbe, göröngybe beleakadtak. Hanem volt eszük a bolondfalviaknak, segítettek a bajon, megfordították a boronát! Most már könnyedén húzhatták, fölfelé állt a foga, nem akadt meg semmiben. Mikor a földet szépen elegyengették, bevetették sóval. Attól fogva folyton lesték, figyelték, vajon kicsirázik, gyökeret ver-e az elvetett só. Jó, pihent föld volt az ugar, hamarosan zöldellni kezdett. Nőtt azon csalán, bogáncs, szamártövis, beléndek meg mindenféle gizgaz, ami csak van a kerek világon.

- Ó, be gyönyörűen zöldell a mi sóvetésünk! - örvendeztek a bolondfalviak a buján zöldellő dudvatenger láttán. Hanem egy nap nagy baj történt! Honnan, honnan nem, egy kódorgó ló beszaladt a bolondfalviak sóvetésébe, és lelegette, tapodta a drága növényt. Egyikőjük oda akart szaladni, hogy elkergesse a mezőről a lovat, de a többiek nagy lármával útját állták:

- Oda ne menj! Tágulj onnét! Bolond vagy, le akarod gázolni az egész vetést? Ahová csak lépsz, mindenütt kárt teszel benne! Főtt a fejük a nagyokosoknak, hétszerbölcseknek. Töprenkedtek, tanakodtak, miképpen lehetne elhajtani a mezőről az elszabadult lovat anélkül, hogy aki elkergeti, összegázolná a vetést. Vitakoztak, okoskodtak, még ebédelni is elfelejtettek, annyira törték a fejüket. Végül mégis kitalálták, hogy mit tegyenek: keríteni kell egy erős saroglyát, azt négy ember emelje a vállára, az ötödik meg álljon rá, s vigyék be a mező kellős közepére. Így aztán annak, aki a lovat elkergeti, nem kell átgázolnia a földön, s nem tapossa le a drága vetést – mondta a bölcsek bölcse. Így is tettek. Négy ember felkapta a saroglyát, bevitte az ötödiket a mezőre, az meg egy nagy ostorral a kezében szerencsésen kikergette onnan a cudar pejkót.

Egyre dúsabban, egyre magasabban nőtt a bolondfalviak sóvetése. Jónak látták hát, ha a legbölcsebbet, legtapasztaltabbat megbízzák, kóstolja meg, elég sós-e már a vetés. Az le is tépett egy csalánlevelet, szájába vette, de rögtön fel is kiáltott:

- Jaj, jaj, de még mennyire sós! Csak úgy égeti a szám, csípi a nyelvem. Ebből lesz ám finom só! Azon nyomban összedobolták a falu népét, s közhírré tétették, hogy a sóvetés bevált, lesz só bőven. Mikor aztán nyár derekán úgy gondolták, hogy most már elég érett a vetésük, Bolondfalva egész népe nekiállt, hogy learassa, betakarítsa a drága termést. Hanem ahogy hozzányúltak a csalánhoz, bogáncshoz, az úgy csípte, égette, szúrta a kezüket, hogy még! Fújták a markukat, vakarták a kezüket, de hiába! Végül is dühösen otthagyták a gonoszul égető sóvetést. Egyesek azt állították, hogy rossz volt a mag, amit elvetettek, mások váltig azt hajtogatták, hogy túl sokáig hagyták érni a termést, azért lett ilyen kegyetlenül, ilyen csípősen sós.

1. Hol található Bolondfalva?

.....

2. Honnan származott a „vetőmag”?

.....

3. Sorold fel a falusiak bolondságait!

.....

4. A történet kezdetéig milyen úton került a falu lakóihoz a só?

.....

5. Hány ember kellett a ló elkergetéséhez?

.....

6. Hogyan mondja a szerző?

okosak:

gondolkodtak:

ló:

hant:

nagyon sós:

Megoldás:

1. Messze fenn északon, az Ezer tó országában, rengeteg erdő közepén.
2. A falusiak konyhájából/ a falusiaktól.
3. Sóvetés, megfordítják a boronát, a ló elkergetésének módja.
4. A tengerek partjáról a városi boltba onnan a faluba.
5. 5
6.
 - okosak: nagyokosok, hétszerbölcsek
 - gondolkodtak: tanakodtak, töprengtek okoskodtak, törték a fejüket
 - ló: pejjó
 - hant: bog-rög, göröngy
 - nagyon sós: csípősen sós, kegyetlenül sós

Paraméterek:

Szövegtípus: elbeszélő szöveg

Feladat	Képesség-szint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1	szó szerinti	információ-visszakeresés
2.	1	szó szerinti	információ-visszakeresés
3.	1	értelmezés	információ-visszakeresés
4.	2	szó szerinti	információ - visszakeresés
5.	1	szó szerinti	információ-visszakeresés
6.	3	értelmezés	információ-visszakeresés

E /11.**Az elrejtett kincs**

Az a fa még most is megvan az uszódi határban. Valamikor oda telepedtek le a cigányok az alá a fa alá, mert nagy lobja volt és nagy árnyékot vetett. A karavánok ott álltak meg a lovaskocsijaikkal, ott tanyáztak, ott főztek, ott ettek. Napközben a cigányasszonyok elmentek kenyér után, járták a falut, szerencsét mondtak a népnek, a cigány férfiak meg a táborban maradtak a lovak mellett. Amikor a nők hazaértek a batyukkal, akkor kezdtek főzni, mindenki azt, amit a házaknál kapott. Eljött az este, tűz köré ültek a cigányok. Együtt ültek, beszélgettek, szót váltottak erről is, arról is. Egyszer csak a fa tövében kilobbant a földből egy hatalmas zöld láng. Hirtelen, rettentő erővel csapott föl az ég felé, aztán mintha visszaszívta volna a mélység, eltűnt. Amikor másodszor is feltört a láng, apám azt mondta a többieknek:

- Cigányok, dobjatok oda egy fehér lepedőt, mert azon a helyen elrejtett aranypénznek kell lennie!

Fogtak is egy lepedőt és reá terítették a fűre, ahol a ragyogó tűz megjelentkezett. Vártak úgy tizenöt percig, aztán elkezdtek ott ásni. Nem sok földet kellett elmozdítaniuk, hamar megtalálták a kincses ládát. Az egyik férfi megragadta a láda fülét, emelte volna kifelé, de a másik cigány gyengébb volt, alig bírta tartani a súlyt és elkáromkodta magát. A láda abban a pillanatban visszaesett a gödörbe és lesüllyedt. Eltűnt. Csak egy nagy csörrenést lehetett hallani, valahol lent a mélyben, de akkorát, hogy megremegett a föld a talpuk alatt. A cigányok egymást szidták:

Azért veszett el a sok, drága aranypénz, mert te nem jól fogtad a ládát!

Te vagy a hibás, nem én! Ne akard reám akasztani a hibát!

És káromkodtak vett módra. A tűzláng nem lobbant ki a földből többé, de a halomba hányt rögök tetején nemsokára egy piros ruhás kicsi ördög jelent meg. Bizony mondom, ördög volt és piros öltözetet viselt: piros csizmát, piros nadrágot, piros kabátot, piros sapkát, és pirosak voltak a szarvai is! Ő volt a kincs őrzője, és állt némán a fa tövében, nézte a cigányokat. Azok meg úgy megijedtek, hogy rögtön befogták a lovakat a szekerekbe és elhajtottak onnan. Egész éjjel mentek, nem álltak meg, csak a hetedik faluban. Félték, hogy betegek lesznek a gyermekek, mert ilyenkor az szokott következni: ahol ördög jelenik meg, ott nagy betegség történik, ha nem védekeznek ellene.

Így volt, ahogy elsoroltam. Az a fa még most is megvan, pedig hány éve már ennek!

(Cigány népmese)

1. Miről vált nevezetessé ez a fa?

.....

2. Milyen babona riasztotta el a cigányokat a fa mellől?

.....

Megoldás:

1. Elrejtett aranykincs volt alatta.
2. Ahol az ördög megjelenik, ott nagy betegség lesz.

Paraméterek

Szövegtípus: elbeszélő szöveg

Feladat	Képesség-szint	Szövegértési szint	Művelet
1.	2	szó szerinti	kapcsolatok, összefüggések felismerése - okság
2.	2	szó szerinti	kapcsolatok, összefüggések felismerése - okság

E/12. Lakatos Menyhért: Füstös képek (regényrészlet)

Nagyon szigorúnak ígérkezett az iskola. A folyosón nem lehetett szaladgálni, ott állt egy fekete kabátos ember a csengő mellett, megfenyegetett mindenkit. A tanító bácsi azt mondta, hogy tanító úrnak szólítsuk. ... Napközben erős fejfájás gyötört, szédülve jöttem ki az órákról, mindig úgy éreztem, hogy a tanár nekem beszél, minden szavát elnyeltem az utolsó hangig.

Feleltetéskor átsiklott felettem, csak azt kérdezte, aki önként jelentkezett. (...) Az osztálynapló kinyitásakor mindig rám nézett, aztán mást szólított. Szerettem volna már átesni a próbán. Hallani önmagam, lemérni a gyötrelmes éjszakák és nappalok eredményeit, de nem volt bátorságom, valamitől féltem, talán magamtól. Amíg mások magukkal hozták a bátorságukat, az otthont, a levegőt, addig én gyáva idegen voltam. Mindennap azzal indultam el, hogy ma, de ma sem, holnap sem, talán soha, amíg örületbe nem kergettek a gondolatok.

És egyszer, önkéntelenül, minden tiltakozásom ellenére, felnyújtottam a kezem.

–Nicsak, nicsak, hát te is tudod? – kérdezte a tanár, mintha csak az utcáról lépett volna be egy idegen, akit most lát először. Lehet, hogy csak én hallottam úgy, lehet, hogy úgy volt, belegabalyodtam a szavaimba, és ha még soha életemben, most még nyekegtem is. Egy szabadtéri színpadon éreztem magam, ahol én vagyok a bohóc...

Még ebben az órában leszámoltam mindennel. Gondolatban már otthon voltam, a barátaim között, akik úgy fogadtak, mintha nagyon-nagyon messze földet jártam volna be, akiről már azt hitték, hogy nincs is. Nem az én világom ez, gondoltam, tisztán, józanul. Délután összeszedtem mindent, ami nyomot hagyott volna utánam, nem búcsúzkodtam, nem is marasztaltak, pedig mindenki tudta, hogy csak voltam...

... Anyám nem szólt egy szót sem, pedig első dolgom az volt, hogy bejelentsem a szándékomat, megvárta, amíg mindenki elaludt. A tiszta abrosszal, mint mindig, leterítette az asztalt, most nem kiabált, csendben beszélt.

– Jól van fiam, én megértelek, tudom, hogy nem könnyű cigánynak lenni, de holnaptól kezdve már nem leszel az.

– Hát? – néztem rá érdeklődve.

– Semmi hát, csak az iskolában voltál az, ahol megvetettek, gúnyoltak, kinevettek, itthon más leszel, gyáva, bolond, akinek nem fog a feje, hiába szeretnék taníttatni. Csaló, aki becsapta testvéreit, szüleit, fajtáját, mert ő nem akar cigány lenni. Ha csak ez volt a vágyad, akkor ezt elérted. Azt hiszed, ezután is úgy tisztelnak majd, mint eddig? Nem érted, hogy mindenki szeret, rajongva vesznek körül, mert azt hiszik, majd te, aki annyi voltál, mint ők, megmaradsz nekik, értük, velük? Ne akarjon az ember más lenni, mert úgysem lehet más, de az legyen, ami. Azt hittem, tudod, hogy cigány vagy, és ez elég útravaló lett volna ahhoz, hogy megmutasd, amit senki nem hisz el, most már én sem.

– Te is azt hiszed, hogy nem tanultam, nem minden éjszakát végigvergődtem? Itt vannak ezek a könyvek, kívülről elmondom az egészet.

Csak a fejét ingatta.

– Nem, nem – tette hozzá – amit én elmondtam neked, nem megtanultam, hanem tudom. Választhatsz te is, most lefekszel, vagy fenn maradsz.

Értettem, hogy nem az ágyról beszél, de nem is az ébren maradásról. Szó nélkül vettem elő az órarendemet.

1. Keresd ki a regényrészletből a két fő helyszínt és a három fontos szereplőt!

.....

2. Adj másik címet a regényrészletnek!

.....

3. Képzeld el, mi történt másnap reggel! Folytasd a történetet a mesélő szemszögéből legalább négy mondattal!

.....

Megoldás:

1. feladat:
iskola, a mesélő otthona; iskolás fiú / a mesélő, tanító, a mesélő édesanyja
2. feladat:
Pl.: Nehéz iskolakezdés
3. feladat:
Pl.: Másnap reggel, tanítás előtt odamentem a tanítóhoz. Jó reggelt kívántam. Szerettem volna az
 aznapra feladott leckét a többiek érkezése előtt felmondani neki. Udvarias kéresemmelepte, de
 megengedte, hogy bizonyítsak. A feleletem jól sikerült, így nagyobb önbizalommal ülhettem be a
 társaim közé.

Paraméterek:

Szövegtípus: elbeszélő típusú

Feladat	Képesség- szint	Szövegértési szint	Művelet
1.	2.	szó szerinti olvasás, információ-visszakeresés	információk lokalizálása
2.	3.	értelmezés	egyszerű következtetések levonása a szöveg megértése után
3.	4.	alkotó, kreatív olvasás	a fantázia fejlesztése, szövegalkotás

E/13. Dragomán György: A pöttyös labda (részlet)

Vasárnap délután van.

Egyszerre két pöttyös labda pattog az aszfalton, a puffanások csattogó visszhangot vernek atömbházak között.

A visszhangok, mintha maguk is labdák volnának, nekipattannak a filmsztárok egymás mellett sok példányban mosolygó arcának, ott, a bezárt mozi előtt, végigpattognak az egész lakótelepen, lehet, hogy még a strandig is elhallatszik a zaj.

A lány, aki a labdákat pattogtatja, bal kézzel is egyet és jobb kézzel is egyet, kilenc éves lehet. Minden pattanásnál darálva, hangosan számol, nyolcáznolcvannyolc, nyolcáznolcvankilenc, nyolcázkilencven, ezer.

Amikor ezerhez ér, abbahagyja, megfogja a labdákat, egyszerre pörgeti meg mind a kettőt a két mutatóujján.

A lány aztán a tenyerébe ejti a labdákat, és megint pattogtatni kezdi egyszerre mind a kettőt, most is számol közben, egy-kettő-három, aztán már száznál tart, kétszáznál, háromszáznál.

A puffanások most mintha még hangosabbak lennének, döngve csattognak az épületek között.

Az egyik földszinti ablak kinyílik, egy férfi hajol ki:

– Lidike, hagyd abba! – kiáltja oda a lánynak. – Hagyd abba, hallod?! Nem tudnak aludni tőled a kutyák.

Lidike nem hagyja abba. A labda pattog, Lidike számol.

Egyszer csak kiüti valaki a kezéből az egyik labdát.

Lidike felnéz, a másik labdát gyorsan a háta mögé dugja.

A férfi áll előtte, az, amelyik az előbb kiabált. A másik kezére tekerve öt vagy hat póráz feszül, a végükön izgatott dalmaták, futnának, mennének az elgurult labda után.

A férfi azt mondja:

– Lidike, megmondtam, hogy hagyd abba. Most elviszem és szépen megsétáltatom a kutyákat, és mire visszajövök, te már nem leszel itt. Se te, se a pöttyös labdák. Ha nem, akkor szétvágom a labdáidat egy késsel. Értve vagyok?

Lidike nem válaszol, az elgurult labdát nézi, a pórázot rángató dalmaták pöttyeit.

1. Gyűjtsd ki a szövegből a főszereplő adatait!

Beceneve:

Életkora:

Lakóhelye:

Hobbija:

2. Húzd alá a helyes választ! Igazak vagy hamisak az alábbi állítások?

Az első emeleten lakó bácsinak több kutyája van. **IGAZ – HAMIS**

A közelben mozi található. **IGAZ – HAMIS**

A kislány háromszázig pattogtatja a labdákat. **IGAZ – HAMIS**

Lidikének három labdája van. **IGAZ – HAMIS**

A történet hétvégén játszódik. **IGAZ – HAMIS**

3. Folytasd a történetet minimum négy összefüggő mondat!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Megoldás:

1. feladat:

Beceneve: Lidike
Életkora: kb. 9 év
Lakóhelye: lakótelep
Hobbija: labdázás

2. feladat:

Az első emeleten lakó bácsinak több kutyája van. IGAZ – HAMIS
A közelben mozi található. IGAZ – HAMIS
A kislány háromszázig pattogatja a labdákat. IGAZ – HAMIS
Lidikének három labdája van. IGAZ – HAMIS
A történet hétvégén játszódik. IGAZ – HAMIS

3. feladat:

Pl. (az eredeti novella nyomán):

Lidike változatlanul labdát pattogat, amikor a barátságatlan bácsi visszatér a kutyasétáltatásból. A bácsi beváltja ígéretét, az egyik labdát késével tönkreteszi. A kislány azt állítja, megértette a férfi követelését. Amikor a kutyás a házba bemegy, Lidike az ép labdát teljes erőből megrúgva betöri a férfi ablakát.

Paraméterek:

Szövegtípus: elbeszélő típusú

Feladat	Képesség-szint	Szövegértési szint	Művelet
1.	2.	szó szerinti olvasás, információ-visszakeresés	információk lokalizálása
2.	2.	kritikai, bíráló	relevanciák kiválasztása, viszonyítás a valósághoz
3.	4.	alkotó, kreatív olvasás	a fantázia fejlesztése, szövegalkotás

E/14. J. K. Rowling: Harry Potter és a titkok kamrája (részlet)

Harry csaknem felkiáltott döbbenetében. Az ágyon egy emberforma, apró teremtmény terpeszkedett. Hatalmas füle volt, mint egy denevérenek, és ruha helyett valami párnahuzatfélét viselt, amin lyukak voltak a karok és a két láb számára. Teniszlabda nagyságú, dülledt, zöld szeme láttán Harrynek nyomban eszébe jutott reggeli élménye a sövényből pislogó szempárral.

Harry és a jövevény egy pillanatig némán meredtek egymásra. Közben felcsendült odalent Dudley hangja:

– Szabad a kabátjukat, Mr és Mrs Mallter?

A denevérfülű törpe lemászott az ágyról, és olyan mélyen meghajolt, hogy hosszú, vékony orra a szőnyeget súrolta.

– Öhm... Szervusz – köszönt habozva Harry.

– Harry Potter! – sipította a jövevény hihetetlenül magas hangon. Harry biztosra vette, hogy ezt odalent is meghallották. – Dobby már olyan rég szeretett volna találkozni veled, uram... Micsoda megtiszteltetés...

– Kö-köszönöm – hebegte Harry, és a fal mentén az asztalhoz araszolt. Leült a székébe, a kalickában békésen szunyókáló Hedvig mellé. Azt akarta kérdezni: „Mi vagy te?”, de ezt túl udvariatlannak ítélte, s helyette így fogalmazott:

– Ki vagy te?

– Dobby, uram – felelte a jövevény. – Simán Dobby. Dobby, a házimanó.

– Értem – biccentett Harry. – Nem szeretnék gorombának tűnni, de az időpont cseppet sem alkalmas rá, hogy házimanókat fogadjak a szobámban.

A nappaliból felhallatszott Petúnia néni mesterkéljt, jódlizó nevetése. A manó lehorgasztotta a fejét.

– Persze azért örülök, hogy megismerhetlek – szabadkozott Harry. – Megtudhatnám a látogatásod célját?

– Hogyne, uram – bólogatott nagy komolyan Dobby. – Dobby azért jött, hogy elmondja neked... Jaj, de nehéz, uram... Dobby nem is tudja, hol kezdje...

– Ül le – mutatott az ágyra Harry.

Nagy rémületére a manó könnyekben tört ki – s ezt igen zajosan tette.

– Üljek le – óbégatott – Soha... Még soha, de soha...

Harrynek úgy rémlett, mintha a lenti társaság elcsöndesedett volna.

– Bocsáss meg – suttozta ijedten. – Nem akartalak megbántani.

– Megbántani Dobbyt! – nyögte fulladozva a manó. – Dobbyt még soha nem kínálta helyel varázsló... Nem vagyok rá méltó...

Harry megpróbált egyszerre pisszegni és jóságosan megnyugtató arcot vágni. Gyorsan visszaterelte a zokogó Dobbyt az ágyra. A manó úgy ült ott, mint egy csúf és ormótlan játék baba. Mikor végre úgy-ahogy összeszedte magát, meghatott csodálattal pislogott Harryre.

1. Készítsd el Harry vendégének személyleírását!

Neve:

Fajtája:

Testmagassága:

Szeme:

Orra:

Füle:

Hangja:

Ruházata:

2. Húzd alá a helyes választ! Igazak vagy hamisak az alábbi állítások?

Harry Potter valószínűleg egy földszintes házban fogadta Dobbyt. **IGAZ – HAMIS**

Dobby most találkozott először varázslóval. **IGAZ – HAMIS**

A házban minimum hatan tartózkodnak. **IGAZ – HAMIS**

Dobby tegezi Harryt. **IGAZ – HAMIS**

Harry szobájában van egy madár is. **IGAZ – HAMIS**

3. Magyarázd el egy mondatban, miért sírja el magát Dobby, mikor Harry helyet kínálja!

.....

Megoldás:

1. feladat:

Neve: Dobby

Fajtája: házimanó

Testmagassága: alacsony / apró / játékbabányi / törpényi

Szeme: teniszlabda nagyságú, dülledt, zöld

Orra: hosszú, vékony

Füle: hatalmas, denevérszerű

Hangja: magas

Ruházata: párnahuzathoz hasonló, kezeknek-lábaknak lyukakkal

2. feladat:

Harry Potter valószínűleg egy földszintes házban fogadta Dobbyt. IGAZ – HAMIS

Dobby most találkozott először varázslóval. IGAZ – HAMIS

A házban minimum hatan tartózkodnak. IGAZ – HAMIS

Dobby tegezi Harryt. IGAZ – HAMIS

Harry szobájában van egy madár is. IGAZ – HAMIS

3. feladat:

Dobby egy házimanó, akit még sohasem kínált helyvel varázsló, ezért megilletődik / meglepődik / zavarba jön, mikor Harry ilyen udvariasan bánik vele.

Paraméterek:

Szövegtípus: elbeszélő

Feladat	Képesség-szint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1.	szó szerinti olvasás, információ-visszakeresés	információk lokalizálása
2.	3.	kritikai, bíráló olvasás szintje	relevanciák kiválasztása, viszonyítás normákhoz, a valósághoz.
3.	3.	értelmezés	egyszerű következtetések levonása a szöveg megértése után

E/15.**Lehel kürtje**

A német és a bizánci császár szövetkezett a magyarok ellen, de nem sok sikerrel, mert a Német Birodalomban belháborúk robbantak ki. Ezt kellett előbb a német császárnak megfékeznie. A császár ellen lázadók nem voltak elég erősek, ezért váraikba menekültek. Hírnököket küldtek a magyarokhoz, hogy támadják meg a német császárt. Így a magyar sereg elindult Kr.u. 955-ben a németek ellen Lehel és Bulcsú vezérlete alatt.

Minden útjukba kerülő várat, falut felgyújtottak. Végül a császárhű Augsburg várához értek. Nem tudták bevenni. Ulrik püspök követeket küldött Konrád császárhoz, hogy védje meg őket. A császár gyorsan közbelépett. Kétoldalról körbevette hadaival a magyarokat, harmadik oldalról pedig a Lech folyó állta el az útjukat. Közelharcra került sor, amiben a magyarok nagyrészt megölték, vagy fogságba ejtették.

A két vezér, Lehel és Bulcsú is fogságba került. Amikor a császár elé vitték a vezéreket, Konrád halálra ítélte őket. Megkérdezte, mi az utolsó kívánságuk. Lehel ekkor így szólt:

- Adjátok ide a kürtömet, szeretnék utoljára belefújni!

A kürtjét meg is kapta Lehel, s amikor készült a fújásra, a császár közelébe lépett és homlokon vágta. Olyan erővel, hogy a kürt eltört és a császár meghalt. Így szólt ekkor Lehel a holt Konrádhoz:

-Előttem jársz, és szolgám leszel a másvilágon!

A magyarok hite szerint ugyanis a megölt ellenségeik az ő szolgálk lesznek a túlvilágon. A két vezért ezután Regensburgban felakasztották.

1. A szöveg alapján válaszolj a kérdésekre!

a) Miért támadták meg a magyarok a német területeket?

.....

b) Melyik két várat (vagy várost) említi a szövegnev szerint?

.....

c) A Lech folyó melyik vár közelében volt?

.....

d) Mi az, ami történelmileg biztosan nem hiteles Konráddal kapcsolatban, ha azt tudjuk, hogy a német császárság Kr. u. 962-ben alakult meg?

.....

2. Mely szavak illeszthetők a mondatba úgy, hogy az állítás igaz legyen a szöveg alapján? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

Augsburg várának védelmétirányította.

- a) maga a császár
- b) egy püspök
- c) egy lázadó

Ulrik püspök a belháború idején a oldalán állt.

- a) császár
- b) lázadó
- c) bizánciak

Bulcsú vezér..... Regensburgban.

- a) fogságba került és felakasztották
- b) fogságba került, de kegyelmet kapott
- c) elesett a csatában, így nem ítékezhetek felette

Lehel vezér Augsburg vára közelében

- a) a kürtjébe fűjt, majd lesújtott a császárra
- b) az elrejtett kürttel homlokán vágta a császárt
- c) fogságba került, majd megölte a császárt

Megoldás

1. feladat

- a) A császár elleni lázadók hívták őket /üzentek nekik.
- b) Augsburg és Regensburg
- c) Augsburg
- d) Nem viselhetett császári címet.

2. feladat

- b) a) a) c)

Paraméterek

Szövegtípus: elbeszélő

Feladat	Képesség-szint	Szövegértési szint	Művelet
1.	3.	szó szerinti olvasás	információk lokalizálása, viszonyítás
2.	3.	kritikai, bíráló olvasás szintje	relevanciák kiválasztása, viszonyítás normákhoz, a valósághoz.

E/16.

A honfoglalás

(Részlet Kézai Simon krónikájából)

Midőn Németországban és Itáliában Sváb Ottó, Franciaországban Lothár király fia, Lajos, Görögországban pedig Theodorus fia, Antonius Durus uralkodott, Jézus Krisztus születésének 872. évében a hunok, vagyis magyarok újból beköltöztek Pannóniába, átkelven a besenyők és fehér kunok országán, Kijev városán, majd megszállottak az Ung folyónál, ahol várat építettek. Erről a folyóról nevezik a nyugati nemzetek a magyarokat hungarusoknak. Miután ezen kívül más hat várat is alapítottak, egy ideig azon a vidéken maradtak.

Végül Szvatoplukot megölvén, mint fentebb szó volt róla, hét seregre oszlottak, úgy hogy minden seregnek legyen a századosokon és tizedeseken kívül egy kapitánya, akinek mint egy vezérnek, egy szívvel-lélekkel tartoznak serénykedni és engedelmeskedni. Minden egyes sereg 30 000 fegyveres férfiből állt, nem számítva a tizedeseket és előljárókat.

1. A szöveg alapján válaszolj a kérdésekre!

a) Ki uralkodott több ország felett is?

b) A krónika szerint mi alapján nevezik nyugaton a magyarokat hungarusoknak?

.....

c) Hogy nevezi a szöveg a honfoglalással szerzett területet?

d) Mi utal arra, hogy a krónika szerint ez a magyarok második honfoglalása volt?

.....

2. Karikázzad be az alábbi állításokra vonatkozóan a helyes válasz betűjelét!

A magyarok harcoltak a besenyőkkel.

a) igaz b) hamis c) a szöveg alapján nem dönthető el

A magyaroknak hat váruk volt.

a) igaz b) hamis c) a szöveg alapján nem dönthető el

Szvatopluk a morvák fejedelme volt.

a) igaz b) hamis c) a szöveg alapján nem dönthető el

A magyarok teljes hadereje meghaladta a 200 000 főt.

a) igaz b) hamis c) a szöveg alapján nem dönthető el

Megoldás**1. feladat**

- a) Sváb Ottó
- b) Az Ung folyó neve alapján.
- c) Pannónia
- d) A „magyarok újból beköltöztek Pannóniába”.

2. feladat

- c) b) c) a)

Paraméterek

Szövegtípus: elbeszélő

Feladat	Képesség-szint	Szövegértési szint	Művelet
1.	2.	szó szerinti olvasás, információ-visszakeresés	információk lokalizálása
2.	3.	kritikai, bíráló olvasás szintje	relevanciák kiválasztása, viszonyítás normákhoz, a valósághoz.

E/17.**A farkas és a kutya**

A sovány farkas kerülgette a falut, s találkozott a kövér kutyával. Kérdi a kutyától a farkas:

- Mondd, te kutya, honnan szerezted az ételt?

- Az emberek adják. – felelte a kutya.

- Bizonyára fáradtságos munkával szolgálod meg az embereknek.

- Nem, nem fáradtságos a mi szolgálatunk. – felelte a kutya. A mi dolgunk éjszakánként őrizni az udvart.

- És csak azért etetnek ilyen jól? – kérdezte a farkas. Hiszen akkor magam is azonnal vállalnám ezt a szolgálatot, mert hát nekünk, farkasoknak nehéz megszerezni az ennivalónkat.

- Akkor gyere velem! – biztatta a kutya. – Neked is ad majd enni a gazdám.

Örvendezett a farkas, elment a kutyával, hogy szolgáljon az embereknek. Már-már be is lépett a kapun, mikor észreveszi, hogy a kutyának a nyakán ki van a szőr kopva. Mondja neki:

- Hát ez mitől van itt a nyakadon te kutya?

- Csak úgy, a lánctól... Mert nappalra láncra kötnek, s a lánc egy kicsit kikoptatta a szőrt a nyakamon.

- No, akkor ég áldjon! – szólt a farkas. – Nem megyek én az emberek közé. Ne legyek olyan kövér, mint te, soha, de maradjak szabad.

1. Válaszolj a következő kérdésekre!

- a) Miért volt kövér a kutya?
- b) Miért volt sovány a farkas?.....
- c) Mi volt a kutya éjszakai munkája?
- d) Miért kopott ki a szőr a kutya nyakán?
- e) Miért nem lett házőrző a farkas?

2. Melyik szó hiányzik a mondatból? Húzd alá!

- a) Észrevette, hogy a kutya nyakán a szőr ki van *festve/ kopva/ fényesedve*.
- b) A sovány farkas találkozott a kövér *macskával/ kutyával/ emberrel*.
- c) „Ne legyek olyan kövér, mint te, soha, de maradjak *sovány/ éhes/ szabad*.
- d) Megtudta, hogy a kutya az emberektől kap ételt az éjszakai *alvásért/ ugatásért/ házőrzésért*.
- e) Elment a kutyával, hogy szolgáljon az *isteneknek/ embereknek/ állatoknak*.

3. Állítsd helyes sorrendbe az előző feladat mondatait!

1. 2. 3. 4. 5.

4. Mi a mese tanulsága? Fogalmazd meg egy mondatl!

.....

.....

Megoldás:

1. feladat
- a) Az emberek etették a kutyát.
 - b) Nehéz megszerezni az enivalót a farkasnak.
 - c) Éjszakánként őrizte az udvart.
 - d) Nappal láncra köti az ember a kutyát.
 - e) Inkább szabad akart maradni.

2. feladat
- a) kopva
 - b) kutyával
 - c) szabad
 - d) házőrzésért
 - e) embereknek

3. feladat
1. b, 2. d, 3. e, 4. a, 5 c

4. feladat
- A szabadság értékesebb mindennél.

Paraméterek:

Szövegtípus: elbeszélő típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1	1.szó szerinti olvasás,	információ visszakeresése
2.	1.	1. szó szerinti olvasás	információk lokalizálása
3.	2	, 2. értelmező olvasás	kapcsolatok és összefüggések felismerése, megértés, alkalmazás
4.	3	4.alkotó, kreatív olvasás	a szóbeli kifejezőkészség fejlesztése

E/18.**A Mars-arc**

Az emberiség hőse - aki elsőként szelte át a két bolygót elválasztó mérhetetlen ürességet, aki elsőként lépett a vörös bolygó talajára, egy másik bolygóéra, olyan helyre, ahová mindig vágyott az ember, de ő juthatott el először, valóra váltva az évezredek álmokat - a rozsdaszínűhomokban ült. És a térdét csapkodva röhögött. Társa, Flavio, aki szintén számíthatott néhány tucat érdemrendre a visszatérésük után, mögötte térdelt és a hasát fogta. A könnyek csorogtak az arcán, a sisakja alatt, valósággal fuldoklott a kacagástól.

Mindketten az előttük magasodó hatalmas faragványt nézték, a Mars-arcot, mely az első, róla készült felvételek óta lázba hozta az űrkutatókat és az álmodozókat. Mennyi elmélet született róla, hány hipotézist szedtek ízekre, hogy aztán azokat is megdöntsék! Akadt, aki természetes, akadt, aki mesterséges volta mellett tört lándzsát, akadt, aki a már múlt homályába tűnt, emberhez hasonló marslakók emlékét látta benne, akadt, aki egy valaha volt, elsüllyedt, elpusztult földi civilizációját, akadt, aki más bolygórendszerekből érkezett látogatók üzenetét látta benne, és akadt, aki Isten arcát. De mind tévedtek.

- Hogy fogjuk ezt jelenteni? - fordult hátra Nicklaas. Flavio a vállát vonogatta.

- Mindegy. Úgysem hiszik el. Ezt nem lehet elhinni! Ez nem lehet komoly...

- Pedig az - mondta Nicklaas. Automatikus mozdulattal nyúlt a sisakjához, a szemüvegét akarta feljebb tolni. Már hét hónapja nem viselte, az indulás előtt lézerrel igazították ki a rövidlátását, de az évek hosszú sora alatt beléivódott reflexek még működtek. És ezeket a sisak törhetetlen qrastilin arcvédője sem változtathatott.

Kamaszkorában, mikor a Marsbéli Krónikákat olvasta - majdnem betéve tudta Bradbury remekét - ő is álmodott a Marsról. Erről a Marsról, amely azért mégiscsak egy kicsit más volt. Nem olyan, mint a regényben, egyáltalán nem. Más. Egy másik hely, ahová el kell mennie az embernek. Ahol olyasmi várja, amit még sosem láthatott más. És ehhez képest...

- Gyerünk vissza a Mars-kompba - mondta Flavionak.

- És ezzel mi lesz? - kérdezte a másik.

- Elfelejtjük. Egy természetes sziklaalakulat, ami csak bizonyos szögből látszik emberi arcnak, közelről csak egy kőhalmaz..

- Oké - bólintott rá Flavio. Azért elmentükben visszapillantott az Arcra.

- Használjon Soseránc arckrémét! - hirdette alatta a felirat.

1. Milyen nagy tettet hajtott végre a két űrhajós?

.....

2. Milyen ellentmondással találkozol az első bekezdésben? Miért furcsa a két űrhajós viselkedése?

.....

3. Ki írta a Marsbéli Krónikákat? Húzd alá a helyes választ!

- A) Bradbury
- B) Flavio
- C) Mars
- D) Niklaas

4. Olvasd el az alábbi részletet, majd válaszolj a hozzá kapcsolódó kérdésre!

„...ő is álmódott a Marsról. Erről a Marsról, amely azért mégiscsak egy kicsit más volt. Nem olyan, mint a regényekben, egyáltalán nem. Más. Egy másik hely, ahová el kell mennie az embernek. Ahol olyasmi várja, amit még sosem láthatott más. és ehhez képest....”

- **Milyen fontos információra utal ez az utolsó mondat? Írd le véleményed!**

.....

.....

5. Mivel utazott a két űrhajós?

.....

6. Mi a Mars-arc? Húzd alá a helyes választ!

- A) A marslakók egyik emlékműve.
- B) Mesterségek képződménye.
- C) Reklám.
- D) Természetes képződmény.

Megoldás:

1. feladat: Eljutottak a Marsra elsőként.
2. feladat: Végre eljutottak a Marsra, de ott olyan dolgot láttak, ami miatt nem tudták komolyan venni ezt a dolgot.
3. feladat: A) Bradbury
4. feladat: Niklaas csalódott, gyerekkora óta erről a találkozásról álmodott, most viszont nem azt kapta, amit várt.
5. feladat: Mars-komp
6. feladat: C) Reklám.

Paraméterek:

Szövegtípus: elbeszélő típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1	1. szó szerinti olvasás	információ visszakeresés
2.	2	1. szó szerinti olvasás 2. értelmező olvasás, következtetések levonása	információ visszakeresés kapcsolatok, következtetések
3.	2	1. szó szerinti olvasás 2. értelmező olvasás, következtetések levonása	információ visszakeresés, értelmezés
4.	3	1. szó szerinti olvasás 2. értelmező olvasás	információ visszakeresés, értelmezés, véleményalkotás
5.	1	1. szó szerinti olvasás,	információ visszakeresése
6.	2	1. szó szerinti olvasás 2. értelmező olvasás, következtetések levonása	információ visszakeresés, értelmezés

E/19.**A tihanyi visszhang**

Tihany, a hegyek csodaszép, aranyhajú tündére minden este leterelte aranygyapjaskecskéit a tóra itatni. Amíg a kecskéi ittak, a szépséges tündér leült egy parti sziklára és énekelt. A hegytetőről gyönyörködve hallgatták énekét az óriások és a barlangok odúibanabbahagyták szorgos munkájukat a törpék. Balaton, a vizek ura a tó mélyében élt, hínárból szőtt sátrában, melynek oszlopaidrágagyöngyök ezrei díszítették. Balaton egyetlen fia, aki ott élt apjával a vizek mélységében, valahányszor meghallotta Tihany énekét odafönt, fölemelkedett a felszínre, hogy közelebről hallhassa a csodálatos hangot.

– Ne figyelj Tihany csalogató hangjára, édes fiam – figyelmeztette Balaton a fiát. – A hegyek tündére és a vizek ura nem illenek össze. Ha magadba szívod a hegyek mérgeslevegőjét, beteg leszel. Gögös teremtés volt Tihany, s amikor rájött, hogy éneklő hangját szerte a hegyekben mindenki a világ legszebb hangjának véli, elhatározta, hogy nem pazarolja azt többé esténként a tó partján, hanem csak akkor énekel az óriásoknak és törpéknek, ha azok gyémánttal fizetnek minden dalért. Lent a tó mélységes mélyén Balaton egyetlen fia megbetegedett. Kérlete apját:

– Hadd halljam még egyszer Tihany szépséges hangját, bizonyára meggyógyulok tőle.

Vén Balaton összegyűjtött egy ladikra való igazgyöngyöt, és amikor este Tihany lejött a kecskéit itatni a tó partjára, fölvitte hozzá a kincseket.

– Neked hoztam mindezt, leányom – mondta Balaton a tündérnek –, és csak azt kérem érte cserébe, hogy énekelj szegény beteg fiamnak.

Tihanynak tetszettek a gyöngyök, és énekelt értük. De attól kezdve minden este fel kellett jöjjön Balaton a tó mélyéről egy zsákra való kincsel, mert ajándék nélkül a fősvény Tihany még csak a száját sem nyitotta ki. Végül is Balaton minden kincse kifogyott. Hiába könyörgött a szép tündérnek, hiába kérlete, Tihany nem énekelt többé. Még az sem hatotta meg, hogy vén Balaton fia meghal odalent a mélyben, ha nem hallja többé a szép tündér énekét.

S Balaton fia meghalt. Sírtak az óriások, zokogtak a törpék, és a tó fiatal urát eltemették mélyen a Badacsony hegyébe. Azóta van a Badacsonynak koporsó formája. A vizek ura nem felejtette el a szép tündér szívtelenségét. Bosszúja rettenetes volt.

Mindaddig Balaton tavának sima tükre a kék eget tükrözte csupán, a napot, a holdat meg acsillagokat. De ettől a naptól kezdve valahányszor a vizek ura meglátta odafent a Badacsony koporsóját, eszébe jutott gyásza és fájdalma, s haragjában felkavarta a tó vizét.

Egy este haragos hullámai zúgva, tajtékozva csaptak föl a sziklaösvényre, hol a szép Tihany hajtotta itatni aranygyapjas kecskéit. Egy roppant hullám elkapta a kecskéket, lesodorta őket a tóba, s vén Balaton megfojtotta valamennyit haragos bosszújában. A megrémült Tihany egy közeli barlangba menekült a hullámok csapásai elől, de vesztére tettezt. Nagyon rázkódott Balaton odalent, a rázkódásától megmozdult a hegy is, és sziklagörgeteggel temette be a barlang száját, befalazva örök időkre a szívtelen Tihanyt.

Vén Balaton átkot vetett a szépséges tündérre:

– Büntetésből, amiért oly fősvény voltál hangoddal, mostantól kezdve bárki is szóljon hozzád, hétszer ismételd meg minden szavát!

A tihanyi visszhang ott van ma is, sziklabörtönében, és gyönyörű hangja engedelmesen ismételi minden szót. A Balaton, Európa legnagyobb tava néha haragra gerjed még ma is. Kék színe ilyenkor haragoszöldre fordul, és roppant hullámok nyargalnak fölötte egyik partjától a másikig. Vihar után találni lehet a parton megkövesedett kecskekörmöket. Tihany aranyszőrű kecskéinek körmei azok

1. Sorold fel és jellemezd két-két kifejezéssel a szöveg szereplőit!

.....

.....

.....

2. Tedd időrendbe az eseményeket!

- Tihany csak jutalom ellenében énekelt Balaton fiának.
- Balaton átkot szórt a tündérre és sziklabörtönbe zárta.
- Balaton fia csodálattal hallgatta a gyönyörű hangot.
- Tihany kecskéit legeltette, közben énekelt.
- Balaton fia meghalt, koporsója lett a Badacsony.

3. Add meg az alábbi szavak rokon értelmű párját!

- gőgös:
- ladik:
- szívtelen:
- fősvény:

4. Hol lakott Balaton és fia? Húzd alá a szövegben!**5. Javítsd ki a mondatok hibásan írt részeit!**

Tihany egy ezüsthajú tündér volt, aki reggelente legeltette a nyáját.

.....

Tihany csak akkor énekelt, amikor az óriások és törpék hazaértek a munkából.

.....

Balaton fia megfázott, de a gyönyörű dal meggyógyította.

.....

Megoldás:

1. feladat:

Tihany: beképzelt, kapzsi

Balaton: szerető apa, engedékeny

Balaton fia: érzelgős, szerelmes

2. feladat: 3, 5, 2, 1, 4,

3. feladat: gőgös: beképzelt, ladik: csónak, szívtelen: érzéketlen, fösvény: kapzsi

4. feladat: Balaton, a vizek ura a tó mélyében élt, hínárból szőtt sátrában, melynek oszlopait drágagyöngyök ezrei díszítették.

5. feladat:

aranyhajú, esténként

legeltetés közben és kincsért énekelt

Balaton fiát megbetegítette a dal és meghalt

Paraméterek:

Szövegtípus: elbeszélő

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1	1. szó szerinti olvasás	információ visszakeresés
2.	2	2. értelmező olvasás, következtetések levonása	kapcsolatok és összefüggések felismerése, megértés, alkalmazás
3.	1	1. szó szerinti olvasás	információ visszakeresés, szinonima használatával
4.	1	1. szó szerinti olvasás	információ visszakeresés
5.	3	3. értelmező olvasás, következtetések levonása	kapcsolatok felismerése

E/20.

Az árva kukoricaszem

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy árva kukoricaszem. A kis kukoricaszem nem volt mindig árva. Azelőtt sok-sok testvérevel egy sorban látta meg a napvilágot a kert végén elterülő kukoricaföldeken.

Csodaszép májusi napsütésben kezdett el cseperedni, kicsit lassabban bátyjainál és nővéreinél. Ő volt a legkisebb, ezért óvták szél-től-víz-től, hidegtől-melegtől. Kicsi csuhéj kabátkája mindig rajta volt és vele együtt növekedett. Volt egy kóc sálja is, amit azért időnként levett a nyakából. Történt egy napon, hogy testvéreivel együtt éktelen sivításra ébredt. Különös szép álmából, amelyben a szomszéd rozsföldi unokatestvéreivel táncolt egy piciny erdei forrás keresztelőjén, pacsirták és csuszkák sírása ébresztette fel. Olyan hirtelen, hogy hamarjában azt sem tudta ébren van-e, vagy álmodja a riadalmat. A mező madarai nem véletlenül csaptak éktelen lármát. Tolvaj szarkák közeledtek, akik már régóta dézsmálták a kukoricaföldeket. Ezek a szarkák kivájták a kukoricák szemét, széttépték kabátjukat, lelopkodták sáljaikat, és hangos kacagással tovább repültek. Reggel az árva kukoricaszem motoszkálásra ébredt. Félve nyitotta ki szemecskéit, majd megpillantott testvérei ágyikóiban egy fájós szárnyú kis rigót. A kis rigó fészket leborította a féktelen hollóhad, a csöpp madárka pedig a fészkekkel együtt a földre esett. Éppen arra a szárnyára, amelyikkel jobban tudott egyensúlyozni a levegőben. Mivel nem volt ereje rigótestvérei után repülni, csak nagy ügyel-bajjal tudott felkapaszkodni a kukoricaszár legalsó ágára, ahol az árva kukoricaszem lakott. Összekuszálódott növendéktollait rendezgette, amikor megszólalt a kis kukoricaszem:

- Nem láttad a testvéreim, kis rigó?

- De igen. Elvitték őket a hollók. – Felelte a rigófi, majd hozzátette:

- Úgy halottam a nővéremtől, aki ma meglátogatott, amíg aludtál, hogy messzire vitték őket. Nagyon messzire. Már nem is jönnek vissza.

Az kis kukoricaszemnek egy könnycsepp gurult végig orcáján. Látta ezt rigófi, aki vigasztalón ezt mondta:

- Ide figyelj kis komám! Ne búsulj, amíg engem látsz! Nézd, tettem neked félre pár morzsát a reggelimből. S ha visszajön a nővérem, hoz nekünk friss, kristálytisza harmatvizet is. – Fejezte be így a rigó.

1. Milyen növények és állatok szerepelnek a meserészletben?

Növények:

Állatok:

2. Mi jellemzi a szarkákat? Írd a vonalra!

.....

3. Milyen évszakban játszódnak az események? Igazold állításod a szövegből vett idézettel!

.....

.....

4. Hogy nézett ki a kis kukoricaszem? Húzd alá a szövegben! Majd próbáld lerajzolni!

5. Egészítsd ki a következő mondatokat a szöveg alapján!

A kis kukoricaszem álmában táncolt. De az álom nem tartott sokáig, mert közeledése zavarta meg. Ezek a madarak mindent tönkretettek, majd Csupán egy..... maradt a közelében. Tőle tudta meg, hogy testvéreit

6. Magyarázd meg a következő szavakat!

cseperedik:

csuhéj:

sivítás:

dézsmál:

Megoldás:

1. feladat: Növények: kukorica, rozs, Állatok: pacsirta, csuszka, szarka, rigó, holló
2. feladat: A szarkák tolvaj madarak, érzéketlenül rabolják ki a fészkeket, táplálkozásuk csapatba gyűlnek össze.
3. feladat: Késő tavasszal, nyár elején – „májusi napsütésben kezdett el cseperedni”, de már szemek vannak rajta.
4. feladat: Kicsi csuhéj kabátkája mindig rajta volt és vele együtt növekedett. Volt egy kóc sálja is, amit azért időnként levett a nyakából.
5. feladat: a szomszéd roszföldi unokatestvéreivel, tolvaj szarkák, hangos kacagással tovább repültek, kicsi rigó, nagyon messzire elvitték a szarkák
6. feladat: cseperedik: felnőtt, csuhéj: kukoricaháncs, sivitás: éles hang kiadása, dézsmál: ellop, elcsen

Paraméterek:

Szövegtípus: elbeszélő típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1	1. szó szerinti olvasás, információ visszakeresése	információ lokalizálása
2.	2	2. értelmező olvasás, következtetések levonása	kapcsolatok, következtetések
3.	2	1. szó szerinti olvasás, információ visszakeresése, 2. értelmező olvasás, következtetések levonása	adatok keresése
4.	3	1. szó szerinti olvasás, információ visszakeresése, 4. alkotó, kreatív olvasás	adatok keresése, illusztráció készítése
5.	1	1. szó szerinti olvasás, információ visszakeresése,	adatok kiegészítése
6.	3	1. szó szerinti olvasás, információ visszakeresése,	szómagyarázat

E/21. Az asztalnál illő viseletről

Kétszeresen jól **étkezik** az ember, ha a társaság finom modorral bír, s a házigazda műveltséget, szívességet s derültséget tanúsít. Ha alkalomhoz illően vagyunk öltözve, nem feszélyezzük magunkat. Vidor arccal, élénk kedvvel járuljunk az asztalhoz; legyünk beszédesek, anélkül, hogy fecsegőkke válnánk, s igyekezzünk, hogy beszédünk általános érdekű tárgy körül **forogódjék**. De ne ülünk le először, hanem csak miután a legelőkelőbb vagy a háziasszony vagy szomszédnőnk leültek. Ne értessük ujjunkat az ételhez. A kanalat használat után a tányéron hagyjuk, anélkül, hogy előbb lenyalnók. Sót késsel és nem kanállal, még kevésbé pedig ujjainkkal kell venni. Ne mutassuk ki semmi által, hogy ez vagy amaz étel kedvencünk. Mindamellet nem kell túlságosan szerénykedni, mert az illem nem kívánja tőlünk, hogy éhezzünk és szomjazzunk.

Mindig csak egy darabot szeljük le, mert az egész adagnak felszelése kevés ízlésre mutat. Úgyszintén az illem ellen vétenénk, ha az asztal fölött hajunk vagy ruházatunk rendezésével foglalkoznánk, vagy hangosan tüsszentenénk, köhögnénk, fejünkkel valakinek tányérja fölé hajolnánk, kenyeret aprítanánk a levesbe, a tányért kenyérrel tisztogatnók, süteményt tennénk a zsebünkbe. Továbbá, igen illetlen villával fogat piszkálni, sőt saját fogpiszkáló használata sem ajánlatos, de ha már használjuk, minél észrevétlenebbül kell azt tenni. Ha valamely ételt rág az ember, **betett szájjal** tegye azt. Nem szabad a levest **szörpölni**. Szilva- és cseresznyemagot s apró csontot sohase szabad az asztalra helyezni, mindig a tányér szélére kell azt tenni, mégpedig mindig villa **segélyével**, sohase kézzel.

1. a) Értelmezd a szöveg alapján a következő kifejezéseket, illetve mondatot, majd írd át a mai nyelvhasználatnak megfelelően!

„illő viseletről”:

„a levest szörpölni”:

„betett szájjal”:

„villa segélyével”:

„S igyekezzünk, hogy beszédünk általános érdekű tárgy körül **forogódjék.**”:

b) Írj három rokon értelmű szót az étkezik igéhez!

c) Húzd alá az idézet szimbolikus jelentését!

„...*mélyéről párolog a bögre,
 ha kis családját eteti*”

nagyon forró az étel – kevés van benne – szegények – edényben gőzölög az étel

d) Fogalmazd meg egy mondatban, hogy milyen a válogatós ember!

2. A szókigyóban álló egyenessel válaszd le az értelmes szavakat, majd számold meg hányszor fordul elő ugyanaz a szó!

modorszívességvidorasztalbeszédünkételkanalatasztaltányéronsókésselkanállalasztalsó adagvízsóételszájkenyérsvívasztalleveesszilvasócsontostányérvillaruházatszéléveiseletés

3. Döntsd el a következő mondatokról melyik Igaz, melyik Hamis!

MONDAT	IGAZ	HAMIS
A társasági szabályoknak megfelelően illik viselkedni az asztalnál.		
Leüléskor csak a férfiaknak kell udvariaskodni.		
Kézzel is fogyaszthatjuk az ételt.		
Falatonként szeleteljük az ételadagot.		
Nem illik más tányérja fölött áthajolni.		
Szürcsölni, csámcsogni, tunkolni nem illik, de szabad.		
A csontot a csontos tányérra, ennek hiányában tányérunk szélére helyezük.		

4. Karikázd be annak a szónak a betűjelét, amelynek a jelentése kapcsolódik a képhez!

 <p>a) csonthéjas b) gyümölcs c) hamvaskék d) lekvár</p>	a) kétéltű	b) házőrző	a) légnemű	b) fém
	c) gerinces	d) szárnyas	c) kristályos	d) nehéz

Megoldás:

1. a) feladat:

„illő **viseletről**”: viselkedés

„a levest **szörpölni**”: szűrcsölni

„**betett** szájjal”: csukott szájjal

„villa **segélyével**”: segítségével

„S igyekezzünk, hogy beszédünk általános érdekű tárgy körül **forgolódjék.**”: forogjon

1. b) feladat: eszik, táplálkozik, fogyaszt, lakomázik, falatozik, eszeget, majszol, zabál, kajál

1. c) feladat: kevés van benne, szegények

1. d) feladat: Az az ember, aki nem eszik meg mindent, csak amit szeret.

2. feladat:étel- 2

asztal – 3

só - 4

3. feladat: I, H, H, I, I, H, I

4. feladat: a, b, c, d / b, c, d / c, d / a, b, c, d / b, d / a, c, d

5. feladat: a-B, b-F, c-E, d-A

Paraméterek:

Szövegtípus: elbeszélő típusú

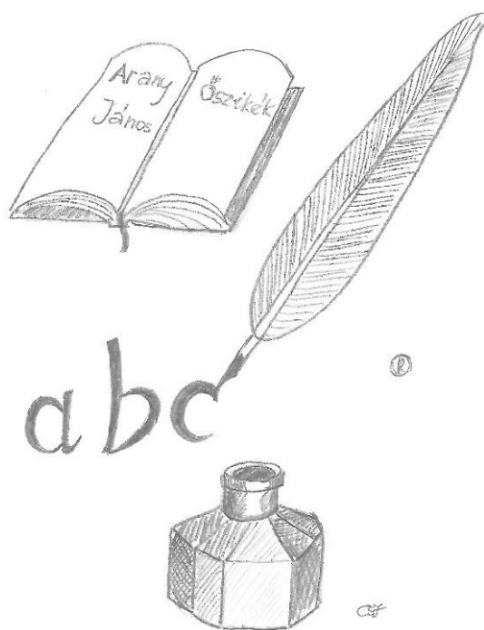
Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.a	4	1. szó szerinti olvasás 2. értelmező olvasás 3. kritikai olvasás 4. alkotó olvasás	szómagyarázat, értelmezés, asszociáció, szóbeli kifejezőképesség
1. b	1	1. szó szerinti olvasás	kifejezések vizsgálata
1. c	2	1. szó szerinti olvasás 2. értelmező olvasás	szómagyarázat, értelmezés
1. d	2	2. értelmező olvasás	egyszerű következtetés levonása
2.	2	1. szó szerinti olvasás 2. értelmező olvasás	információ visszakeresése, értelmezés
3.	3	3. kritikai, bíráló olvasás	magasabb rendű műveletek: elemzés, értékelés
4.	2	2. értelmező olvasás,	egyszerű kapcsolatok felismerése, szókinccs fejlesztése
5.	2	2. értelmező olvasás, következtetések levonása	ok-okozati viszonyok keresése

FELADATBANK

9. ÉVFOLYAM

Szövegértés

Magyarázó típusú szövegek

M/1. Másodfokú egyenletre vezető problémák

A képzőművészet történetének vannak olyan szakaszai, melyekben igen jelentős mértékben jelen van az akkori kor matematikai eredményeinek egy része. Ez különösen jellemző az ókori görög társadalomra és annak művészeti alkotásaira.

Pitagorasz a görög matematika jelentős alakja volt. Szamosz szigetén született Kr. e. 580 táján. Életéről nem sokat tud a történelem, gondolatairól, illetve az általa létrehozott iskoláról és követőiről (pitagoreusok) már többet. A természetben a harmóniát keresve számos jelentős, bár helyenként általuk misztikus tulajdonságokkal felruházott matematikai tételt bizonyítottak be. Alaptételként kezelték azt, hogy a dolgok természete, lényege: a szám.

Ezek között különösen nagy tisztelettel tekintettek arra az arányokkal megadott értékre, mely a történelem fogalmai közé az aranymetszés elnevezéssel került be. Talán nem meglepő, de ez az érték felbukkan a természet számos alakzatában, a levelek mintázatában, a zenei hangok sorozatában, képzőművészeti alkotásokban.

Olyan arányról van szó, amely sokak szerint a legszebb, legharmonikusabb viszonyt tükrözi az egész és annak része között.

Forrás: Sokszínű matematika 10. (szerk.: Kosztolányi József, Kovács István, Pintér Klára, Urbán János, Vincze István), Mozaik Kiadó, Szeged, 2003.

1. Írd le a könyv címét, ahonnan ez a szöveg származik!

.....

2. Hogy kapcsolódnak ezek a fogalmak Pitagorasz nevéhez?

- a) Szamosz szigete.....
- b) matematika.....
- c) pitagoreusok.....

3. Minek a megfogalmazása lehet az alábbi szómagyarázat?

Egy olyan arányosság, ami a természetben és művészetben is gyakran megjelenik, természetes egyensúlyt teremtve a szimmetria és az aszimmetria között.

Ilyen arányok találhatók számos ókori épületen, középkori és reneszánsz képzőművészeti alkotásokon. Az ókori püthagoreusok (Püthagorasz és követői), akik szerint a valóság matematikai alapokon nyugszik, ebben a létezés egyik alaptörvényét vélték felfedezni, ugyanis ez az arány felismerhető a természetben is (például az emberi testen vagy csigák mészvázán).

.....

Megoldás:

1. feladat: Sokszínű matematika 10
2. feladat:
 - a. születési helye
 - b. ezzel a tudománnyal foglalkozott
 - c. követői
3. feladat: arany metszés

Paraméterek:

Szövegtípus: magyarázó típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1.	szó szerinti olvasás információ- visszakeresés	Információk lokalizálása
2.	1.	szó szerinti olvasás információ- visszakeresés	Információk lokalizálása
3.	3.	Kritikai, bíráló olv.	kapcsolat keresése más szövegekkel

M/2.**A lapos kékfutrinka**

A hazai futóbogarak jellegzetes képviselői a nagyfutrinkák, melyeknek 27 faja és számos alfaja él nálunk. Egyes fajaik csak az ország bizonyos részein, például a Soproni- vagy a Zempléni-hegységben fordulnak elő, míg mások nagyobb elterjedésűek, és a számukra alkalmas élőhelyeken országszerte megtalálhatók. Többnyire erdőlakók, kisebb hányaduk él nyílt gyepekben.

Egységes megjelenésű, viszonylag nagy testű bogarak. Testméretük 2–4 centiméter, lábuk hosszú és erős. Szinte az összes fajuk röpképtelen. Lárvaik és a kifejlett bogarak is ragadozók: puhatestűekkel, férgekkel, rovarlárvával és rovarokkal táplálkoznak, de a kisebb elhullott gerinceseket és az érett gyümölcsöt is szívesen fogyasztják. Általában naplemente után, esetleg borús, esős időben aktívak. Mivel a nedvesebb élőhelyeket és időszakokat kedvelik, főként tavasszal és ősszel találkozhatunk velük. Télen és hosszú száraz nyarak idején a föld alá, kisemlősök üregeibe vagy nedves tuskókba húzódnak, életjelenségeik lelassulnak.

Sok fajuk fémszínű, szárnyfedők felületét többnyire hosszanti lefutású ráncok, bordák díszítik. A lapos kékfutrinka (*Carabus intricatus*) az egyik legszebb hazai fajunk. A hegy- és dombvidéki bükkösök és szurdokerdők jellemző *Carabus*-faja, és talán a legmozgékonyabb a rokonai közül. Nemcsak a földön, kövek alatt, rönkök tövében lelhetünk rá, hanem akár több méter magasan is rejtőzhet elhalt fák laza kérge alatt. Ha megfogjuk, kellemetlen meglepetésben lehet részünk. Rokonaihoz hasonlóan ugyanis ilyenkor metakrilsavas váladékot lövell támadójára, a finom permet hatótávolsága pedig a fél métert is elérheti. A sav a bőrön viszkető, égető érzést kelt, a szembe kerülve pedig az erős paprikáéhoz hasonló a hatása – szerencsére nem okoz maradandó károsodást. Minden nagyfutrinkánk, így ez a faj is természetvédelmi oltalom alatt áll.

Forrás: http://www.eletestudomany.hu/a_lapos_kekfutrinka

1. Húzd alá a szövegben, hogy mivel táplálkoznak a futrinkák!

.....

2. Sorold fel, hol találkozhatunk a lapos kék futrinkával!

.....

3. Jegyezd fel, hogy milyen anyagot bocsájt ki a futrinka és hogy milyen hatással van ez az anyag az ember bőrére!

.....

4. Karikázd be alá az igaz állítások betűjelét!

- a) A nagyfutrinkáknak számos faja és 27 alfaja él Magyarországon.
- b) Az egyes fajok az ország egész területén megtalálhatóak.
- c) Hosszú, erős lábbal rendelkeznek.
- d) Legtöbbjük erdőben, kisebb részük nyílt gyepekben él.

Megoldás:

1. feladat: Lárvaik és a kifejlett bogarak is ragadozók: puhatestűekkel, férgekkel, rovarlárvákkal és rovarokkal táplálkoznak, de a kisebb elhullott gerinceseket és az érett gyümölcsöt is szívesen fogyasztják.
2. feladat: földön, kövek alatt, rönkök tövében, elhalt fák laza kérge alatt
3. feladat: metakrilsavas váladékot; viszkető, égető érzést kelt
4. Igaz: c), d)

Paraméterek:

Szövegtípus: magyarázó típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1.	szó szerinti olvasás információ- visszakeresés	Információk lokalizálása
2.	1.	szó szerinti olvasás információ- visszakeresés	Információk lokalizálása
3.	1.	szó szerinti olvasás információ- visszakeresés	Információk lokalizálása
4.	4.	Kritikai, bíráló olv.	Relevanciák kiválasztása, viszonyítás a valósághoz

M/3. A gazdaságos zöldségtermesztés alapja

Régen, dédapáink idejében még megkülönböztették a zöldségeket aszerint, hogy **termeszthető-e öntözés nélkül, vagy sem. A mai intenzív gazdálkodás mellett azonban már minden zöldségnövény kizárólag öntözéssel termeszthető gazdaságosan.**

Hazánkban nyáron a legtöbbször nagyon meleg van, kevés csapadék esik, ezért a zöldségtermesztés manapság már csak öntözéssel képzelhető el. Az öntözés hiánya és a vízgazdálkodás gyengesége negatívan befolyásolja az ágazat jövedelmezőségét.

A zöldségek nagyon rosszul hasznosítják a vizet. A termésbe és a lombzatba csupán a csapadékból és a talajvízből származó nedvesség 3-4 százalékát építik be, a maradékot elpárologtatják.

Fajok és fajták vízigénye között is hatalmas különbség van. Míg a görögdinnye, a borsó és a saláta szinte öntözés nélkül is termeszthető hazánk éghajlatán, addig a paradicsom, a paprika, a karfiol és az uborka csak folyamatos öntözés mellett termeszthető. Vannak olyan növények is, amelyek egy

jókor időzített vízutánpótlással sikeresen termesztethők. Ilyen zöldség például a zöldborsó, a retek és a fejes saláta is. **Ahogy azt említettük már fentebb, a mai körülmények között MINDEN zöldségnövény kizárólag öntözéssel vízutánpótlással termeszthető gazdaságosan!**

Kell-e öntözés vagy sem? Attól is függ, hogy milyen hosszú a tenészszeje az adott zöldségnövénynek. Elmondható, hogy a rövidebb tenészszejű zöldségek (mint például a korai káposztafélék, a korai gyökérszöldségek) kevesebb öntözést igényelnek, mint a hosszú tenészszejű (például a paprika és a paradicsom) növények.

Fajon és fajtán belül is lehet különbség vízigény szempontjából, mégpedig attól függően, hogy milyen termesztési technológiát használunk. A helyre vetett uborka, saláta, vagy akár kelkáposzta sokkal jobban hasznosítja a vizet, mint palántázott társaik. Ennek oka, hogy a helyre vetett növények gyökérzete sokkal lejjebb hatol a talajban, mint a palántázott növények, melyek csak a talaj felső, fellazított rétegében növesztik gyökérzetüket.

Forrás: <https://www.magro.hu/agrarhirek/szakcikkek/gazdasagos-zoldsegtermesztes-alapja/#prettyPhoto>

1. **Húzd alá a szövegben, hogy a zöldségnövények ma milyen módon termeszthetők a leggazdaságosabban!**
2. **Mely növényekre igazak az alábbi állítások? Két- két konkrét példát említs a szöveg alapján!**
 - a) Kevesebb öntözést igényel
.....
 - b) Egy jókor időzített vízutánpótlással sikeresen termeszthető.
.....
 - ..
3. **Magyarázd el a szöveg alapján saját szavaiddal, hogy manapság miért csak öntözéssel termeszthetők gazdaságosan a zöldségnövényeink!**
.....
.....
.....
4. **Döntsd el, hogy igazak vagy hamisak e az alábbi állítások! Írd a megfelelő betűt az állítás után!**
 - a) A zöldségek nagyon jól képesek hasznosítani a vizet.
 - b) A paradicsom csak folyamatos öntözés mellett termeszthető hazánkban.
 - c) A helyre vetett növények rosszabbul hasznosítják a vizet, mert mélyebbre nyúlik a gyökerük.

Megoldás:

1. feladat: A mai intenzív gazdálkodás mellett már minden zöldségnövény kizárólag öntözéssel termeszthető gazdaságosan.
2. feladat:
 - a. korai káposztafélék, korai gyökérezőségek
 - b. zöldborsó, retek, fejes saláta
3. feladat: Nyaranta kevés a csapadék, nagy a meleg, ezért kell öntözni a növényeket. Az öntözéssel nő a jövedelmezőség.
4. feladat:
 - a) hamis (H)
 - b) igaz (I)
 - c) hamis (H)

Paraméterek:

Szövegtípus: magyarázó típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1.	szó szerinti olvasás információ-visszakeresés	Információk lokalizálása
2.	1.	szó szerinti olvasás információ-visszakeresés	Információk lokalizálása
3.	2.	megértés, értelmezés	szövegösszefüggés megértése
4.	4.	Kritikai, bíráló olv.	Relevanciák kiválasztása, viszonyítás a valósághoz

M/4.**10 érdekesség a vikingekről**

1. A vikingek skandináv származású, óészaki nyelvet beszélő kereskedők, hajósok és harcosok voltak, akik a 8. század vége és a 11. század között indultak portyáikra és hódító hadjárataikra
2. A vikingek hosszúhajóikkal keresztül-kasul bejárták Európát: végigrabolták Észak- és Nyugat-Európát, eljutottak Észak-Afrikáig, a Közel-Keletig, illetve Közép-Ázsiáig, elfoglalták Izlandot, felfedezték és gyarmatosították Grönlandot, valamint egy rövid időre letelepedtek Észak-Amerikában is.
3. A vikingek hajóútvonalon egy olyan speciális napiránytű segítségével navigálhattak, amely napnyugta után is mutatta az utat a nyílt óceánon átkelőknek.
4. A viking temetési szertartásokat gyakran kísérte emberáldozat, a rabszolgákat például gazdáik mellé temették. A temetési hajót azonban nem feltétlenül gyújtották fel, sőt volt olyan viking hajó, amit eleve sírnak építettek (hajósír).
5. Tévhit, hogy a vikingek szarvas sisakot hordtak volna. A viking harcosok népszerű ábrázolásmódja a 19. századi festészet nyomán vált elterjedté.
6. A vikingek nagyon adtak a külsejükre és fontos volt nekik a higiénia: számos viking sírból kerültek elő csipeszek, fésűk, borotválásra használt kések és állatcsontokból, illetve agancsokból faragott fültisztítók. Köztudott, hogy a vikingek hetente legalább egyszer megfürödtek.
7. Sok viking a rabszolga-kereskedelemből gazdagodott meg. A hajósok az angolszász, kelta és szláv területeken ejtettek foglyokat, akiket aztán európai és közel-keleti rabszolgapiacokon adtak el.
8. A nők a korban egyedülálló jogokkal rendelkeztek: a szebbik nem tagjai - ha nem voltak szolgáskorban - örökölhettek, válást kezdeményezhettek és visszakérhették a hozományukat.
9. A vikingek a sítalpakat nemcsak a közlekedéshez használták, rekreációs célból is gyakran sieltek. A skandináv mitológiában szereplő istent, Ullt síléceken vagy hótalpakon közlekedve ábrázolták.
10. A viking férfiak gyakran szőkítették a hajukat és szakállukat. A viking szépségideál magas lúgtartalmú szappannal érték el, ami nem mellesleg a tetű ellen is védelmet nyújtott.

Forrás: https://mult-kor.hu/20140807_10_erdekesseg_a_vikingekrol

1. Válaszolj a kérdésekre!

- a) Hogyan gazdagodhattak meg a vikingek?

.....
.....

- b) Milyen jogaik voltak a viking nőknek?

.....
.....

2. Fejezd be a mondatokat a szöveg alapján!

- a) Volt olyan viking hajó, amit sírnak építettek, ezt nevezték.....
b) A vikingek lúgtartalmú szappant használtak, mely védelmet nyújtott a
c) A vikingek elfoglalták, és gyarmatosították
d) A vikingek figyeltek külsőjükre. Ezt onnan tudjuk, hogy

3. Keresd meg, és húzd alá a szövegben azokat a szavakat, amelyeknek a meghatározását itt találod!

- a) Vagyon, amelyet a nő hoz a házasságba.
b) Adásvétellel foglalkozó személy, aki termékeket, árucikkeket vesz és ad el haszon fejében.
c) Az egészségi követelmények fenntartása egy személynél vagy közösségben.

Megoldás:

1. feladat:
 - a) rabszolga- kereskedelemről
 - b) örökölhettek, válást kezdeményezhettek és visszakérhették a hozományukat
2. feladat:
 - a) hajósírnak
 - b) tetvek ellen
 - c) Izlandot, Grönlandot
 - d) a viking sírokból kerültek elő csipeszek, fésűk, borotválásra használt kések és állatcsontokból, illetve agancsokból faragott fültisztítók
3. feladat:
 - a) hozomány
 - b) kereskedő
 - c) higiénia

Paraméterek:

Szövegtípus: magyarázó típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1.	szó szerinti olvasás információ-visszakeresés	Információk lokalizálása
2.	1.	szó szerinti olvasás információ-visszakeresés	Információk lokalizálása
3.	3	alkotó, kreatív olvasás	szókincs fejlesztése

M/5.**Gyimesi racka juh**

A gyimesi rackajuh bundájának színe fehér, szürke vagy fekete. A szürke és fekete változat feje, lába, körme is fekete. A fehér színváltozat esetén a fejen és a lábakon színes foltok - leggyakrabban az orr, száj, fül, és a szemek körül (okula, illetve vakisa), vagy kisméretű foltok egyenletesen elosztva (szedres változat) lehetnek. A fej a törzshöz viszonyítva közepes nagyságú, rövidebb, vaskosabb, mint a magyar rackaé, a koponya elég széles, de az arci rész elkeskenyedő. A kosoké rövidebb, szélesebb, burkoltabb.

A szarvak az anyáknál sarló alakúak vagy kistülkösek, de sok a szarvatlan (suta) egyed. A kosok laza, csigás szarvakat viselnek $1\frac{1}{2}$ - $2\frac{1}{4}$ csavar fordulattal. A fülkagylók közepes nagyságúak (előfordul „piri”-fülü változat), kissé vastagak, közepesen vagy kissé lefelé állók.

A szemek élénkek, közepes nagyságúak. A nyak közepes hosszúságú és közepesen izmolt. A törzs a rackajuh fajtához viszonyítva mély és dongás. A has kosoknál hengeres, az anyáknál terjedelmesebb. A far kissé csapott, de elég hosszú és széles, jól izmolt.

A csontozat erőteljes, a végtagok mérsékelten izmosak. A farok kissé magasan tűzött, hosszú, mozgás közben „rengő” járást kölcsönöz az állatnak. A tőgy jól fejlett és csupasz. A test felépítése arányos és tetszetős, mozgása gyors, a vérmérséklet közepesen élénk.

A legnagyobb juh fajta a rackajuhok csoportjában, az anyajuhok súlya 45-50 kg, a kosoké 80-90 kg. A bőr tömör, rugalmas. A bundája kevert gyapjú, felszőrből és pehelyszálakból áll. A gyapjú finomabb, pehelyszálakban gazdagabb, mint a magyar rackaé, hosszú, lágy, puha tapintatú. A felszőrök hossza 30-40 cm-t is elérheti, a pehelyszálaké 14-18 cm-esek. A felszőrök bágyadt-üvegfényűek, és majdnem egyenes lefutásúak, úgynevezett „szálasszőrű”. A pehelyszálak ezüstoffényűek, és íveltbbek, a tincsek lazák.

Törzskönyvbe kerülést kizáró okok: törzskönyvbe kerülés paramétereinek nem teljesülése, általános küllemi és gyapjúhibák, heterogén alkat, merinó jellegű gyapjú, gyapjús (merinó jellegű) első láb, szűk - egészségre káros – szarvalakulás, kosoknál szarvatlanság.

Forrás: <https://mjksz.hu/fajta/gyimesi-racka-juh>

1. Keresd ki a szövegből, hogy mire vonatkoznak az alábbi adatok!

30- 40 cm.....

40- 50 kg.....

1 ½ - 2 ¼.....

2. Párosítsd össze az alábbi kifejezéseket jelentésükkel!

suta

szedres

okula

szem körüli folt

szarvatlan

kisméretű foltok egyenletesen elosztva

3. Húzd alá az igaz állításokat!

- a) A gyimesi racka juhok tőgye jól fejlett és gyapjú borítja.
- b) A nyakuk közepesen izmolt.
- c) A gyimesi rackajuh bundája csak fehér lehet.
- d) Az a juh kerülhet törzskönyvbe, amelyik szarvatlan.
- e) A szarvak az anyáknál sarló alakúak vagy kistülkösek.

Megoldás:

1. feladat: felszőrök hossza, anyajuh súlya, a csigás szarvak csavar fordulata
2. feladat:
suta- szarvatlan, szedres- kisméretű foltok egyenletesen elosztva, okula- szem körüli folt
3. feladat: b, e

Paraméterek:

Szövegtípus: magyarázó típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1.	szó szerinti olvasás információ- visszakeresés	Információk lokalizálása
2.	1.	szó szerinti olvasás információ- visszakeresés	Információk lokalizálása
3.	4.	Kritikai, bíráló olv.	Relevanciák kiválasztása, viszonyítás a valósághoz

M/6. Méhlepényes emlősök

Az emlősök osztályának legfejlettebb képviselői a méhlepényes emlősök. A nőstényállatok méhében a vemhesség ideje alatt kialakul a méhlepény, amely az anyai vérből a köldökzsinóron keresztül tápanyagokkal és oxigénnel látja el a fejlődő utódot. A méhlepényes emlősök utódai általában fejletten jönnek a világra, születésük után az anyaállat emlőiből táplálkoznak. Az emlősök túlnyomó többsége a méhlepényesek közé tartozik. Testfelépítésük és életmódjuk nagyon változatos. A szárazföld mellett meghódították a vizeket, és vannak köztük repülő életmódúak is.

Fontosabb csoportjaik: rovarevők (pl. vakond, sün), rágcsálók (pl. mezei pocok), denevérek, főemlősök (pl. majmok), ragadozók (pl. macskafélék), fókák, cetek (pl. bálnák, delfinek), párosujjú patások (pl. kérészek, disznófélék), páratlanujjú patások (pl. lófélék).

1. Határozd meg, hogy táplálja az anyaállat az utódot a méhben!

.....

2. Milyen jellemzői vannak a méhlepényes utódoknak?

.....

3. Párosítsd az állatokat az élőhelyeikkel!

szárazföld	denevér
víz	majom
levegő	delfin

4. Húzd alá a szövegben a tételmondatot! Határozd meg, és írd a vonalra a szöveg témáját!

.....

Megoldás:

1. feladat: A köldökzsinóron keresztül tápanyagokkal és oxigénnel.
2. feladat: fejletten jönnek a világra, emlőből táplálkoznak
3. feladat: szárazföld-majom, víz-delfin, levegő-denevér
4. feladat: Az emlősök osztályának legfejlettebb képviselői a méhlepényes emlősök. A szöveg témája a méhlepényes emlősök szaporodása

Paraméterek:

Szövegtípus: magyarázó típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1.	1. szó szerinti olvasás, az információk keresése	információk lokalizálása
2.	1.	1. szó szerinti olvasás, az információk keresése	információk lokalizálása
3.	2.	2. értelmező olvasás, következtetések levonása	egyszerű kapcsolatok felismerése
4.	2.	2 értelmező olvasás, következtetések levonása	a szövegrész jelentésének megállapítása szövegösszefüggésben

M/7.**Pitagorasz-tétel**

A derékszögű háromszög befogóira rajzolt négyzetek területeinek összege egyenlő az átfogóra rajzolt négyzet területével.

Algebrai alakban: $a^2 + b^2 = c^2$, ahol a és b a derékszögű háromszög két befogója és c az átfogója.

A Pitagorasz-tétel megfordítása:

- Ha egy háromszög két oldalának négyzetösszege egyenlő a harmadik oldal négyzetével, akkor a háromszög derékszögű.

1. Készíts ábrát a Pitagorasz-tétel fogalma alapján!**Itt dolgozz!****2. Mit jelölnek az a, b, c betűk?**

.....
.....

3. Húzd alá, és javítsd ki a hibát a következő mondatokban!

- A derékszögű háromszög befogóira rajzolt négyzetek kerületeinek összege egyenlő az átfogóra rajzolt négyzet területével.

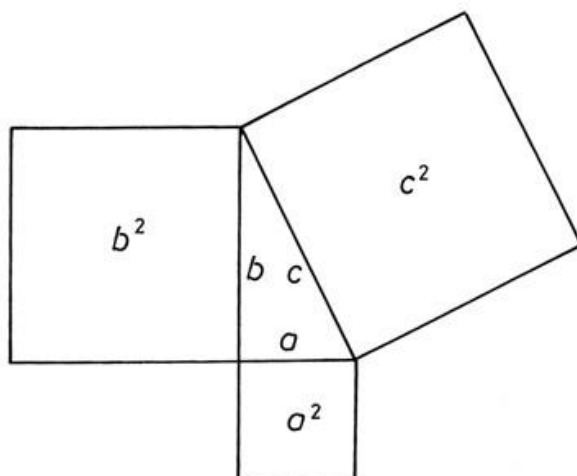
.....
.....

- Algebrai alakban: $a^2 + b^2 = c^2$, ahol a és b a derékszögű háromszög két átfogója és c a befogója.

.....
.....

Megoldás:

1. feladat:

2. feladat: a – háromszög befogója, b – háromszög befogója, c – háromszög átfogója

3. feladat: - A derékszögű háromszög befogóira rajzolt négyzetek kerületeinek összege egyenlő az átfogóra rajzolt négyzet területével.

területeinek

- Algebrai alakban: $a^2 + b^2 = c^2$, ahol a és b a derékszögű háromszög két átfogója és c a befogója.

Paraméterek:

Szövegtípus: magyarázó típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	3.	4. alkotó, kreatív gondolkodás szintje	A vizuális gondolkodás fejlesztése
2.	1.	1. szó szerinti olvasás, az információk keresése	információk lokalizálása
3.	3.	3. relevanciák kiválasztása, viszonyítás a valósághoz	állítások igazságtartalmának megítélése

M/8. Magyarország részvétele a II. világháborúban**A revíziós politika sikerei**

1938-ban a revíziós politika átmenetileg sikert aratott. Hitler támogatásával Magyarország az első bécsi döntésben visszakapta a Felvidék déli sávját. A náci támogatásnak azonban megvolt az ára. Magyarország szorosabban csatlakozott Németországhoz és törvénybe foglalta az első zsidótörvényt, amely tovább korlátozta a magyarországi zsidóság jogait. 1939-ben a magyar honvédség megszállta Kárpátalját, majd másfél hónappal később elfogadták a második zsidótörvényt, amely már a zsidóságnak az alapvető emberi jogait korlátozta. 1940-ben megszületett a második bécsi döntés, amelynek értelmében Magyarország visszakapta Észak-Erdélyt és a Székelyföldet. Cserébe viszont Magyarország csatlakozott Németország, Olaszország és Japán háborús szövetségéhez, a háromhatalmi egyezményhez. A magyar parlament pedig elfogadta a harmadik zsidótörvényt, amely megtiltotta a házasságot zsidók és nem zsidók között. Magyarország elkerülhetetlenül sodródott a háborúba.

1. Mikor érte el az első sikerét a magyar revíziós politika?

.....

2. Milyen következményei lettek az 1940-es német segítségnek?

.....
.....

3. Hogyan állította Németország a maga oldalára hazánkat?

.....

4. Mi az összefüggés a terület visszaszerzések és a zsidótörvények meghozatala között?

.....

5. Mi a véleményed a zsidóság jogainak korlátozásáról?

.....

Megoldás:

1. feladat: 1938-ban
2. feladat: Magyarország csatlakozott a háromhatalmi egyezményhez, elfogadták a harmadik zsidótörvényt
3. feladat: Az elvesztett magyar területek egy részének a visszaadásával.
4. feladat: A terület visszaszerzések ára a zsidóság elleni egyre keményebb fellépés.
5. feladat: Egyéni vélemény

Paraméterek:

Szövegtípus: magyarázó típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1.	1. szó szerinti olvasás, az információk keresése	információk lokalizálása
2.	1.	1. szó szerinti olvasás, az információk keresése	információk lokalizálása
3.	2.	3. értelmező olvasás, következtetések levonása	egyszerű következtetések levonása
4.	2.	3. értelmező olvasás, következtetések levonása	egyszerű következtetések levonása; ok-okozati viszonyok felismerése
5.	3.	3. kritikai, bíráló olvasás	értékelés

M/9.

Őszi búza vetése

Vetésre a jó csírázóképeségű, tiszta és fajtaazonos vetőmag alkalmas. A vetőmagot két-három évenként II. és III. fokú vetőmaggal célszerű felújítani. Saját előállítású vetőmagot is használhatunk, de a vetőmag értékmérő tulajdonságai feleljenek meg a minőségi követelményeknek. Fontos, hogy csávázott vetőmagot vessünk. Hazánkban a búza vetésideje október 5-25. A régi gazdák a búzát Gál hetében (október 16-át követő héten) vetették. Az ország hűvösebb, északi részén október 1-20, a déli, melegebb területeken október 10-20. a vetésidő. A búza vetésidejét mindenkor úgy kell megválasztani, hogy a búza a téli fagyok beálltaig kellőképpen megerősödjön, jól teleljen, és tavasszal gyorsan fejlődjön. A sortávolság általánosan a 12 vagy 15,4 cm, a vetőgép típusától függően. A növények 1,1-1,9 cm-es tőtávolság esetén megfelelő tenyészterülethez jutnak. Az egy hektárra kivetendő átlagos csíraszám 5,2-5,7 millió db csíra/ha. A vetőmagmennyiséget az ezerszemtömegen és a csíraszámán kívül befolyásolja a fajta bokrosodó képessége is. Az intenzív típusú, kevésbé bokrosodó fajtákból 5,5-6,5 millió/ha, az extenzív, jobban bokrosodó fajtákból elegendő 5,0-5,5 millió csíra/ha vetőmag. A fajták ezerszemtömegétől függően az 1 hektárra szükséges vetőmagmennyiség 200-260 kg/ha. A kellő vetésmélység mellett lesz egyenletes és gyors a búza kelése, emellett a téli kifagyás elleni védekezésnek is hatékony módszere. Az átlagos vetésmélység 4-6 cm. Meleg, száraz őszi időjárásban mélyebben, nedves, hűvös ősszel pedig sekélyebben kell vetni.

1. Tagold bekezdésekre a szöveget!**2. Húzd alá a bekezdések tételmondatát!****3. Határozd meg a bekezdések témáját!**

.....
.....

4. Készítsd el a szöveg vázlatát!

.....
.....
.....
.....

Megoldás:

1-2. feladat:

Vetésre a jó csírázóképeségű, tiszta és fajtaazonos vetőmag alkalmas. A vetőmagot két-három évenként II. és III. fokú vetőmaggal célszerű felújítani. Saját előállítású vetőmagot is használhatunk, de a vetőmag értékmerő tulajdonságai feleljenek meg a minőségi követelményeknek. Fontos, hogy csávázott vetőmagot vessünk.

Hazánkban a búza vetésideje október 5-25. A régi gazdák a búzát Gál hetében (október 16-át követő héten) vetették. Az ország hűvösebb, északi részén október 1-20, a déli, melegebb területeken október 10-20. a vetésidő. A búza vetésidejét mindenkor úgy kell megválasztani, hogy a búza a téli fagyok beálltaig kellőképpen megerősödjön, jól teljen, és tavasszal gyorsan fejlődjön. A sortávolság általában 12 vagy 15,4 cm, a vetőgép típusától függően. A növények 1,1-1,9 cm-es tőtávolság esetén megfelelő tenyészterülethez jutnak.

Az egy hektárra kivetendő átlagos csíraszám 5,2-5,7 millió db csíra/ha. A vetőmagmennyiséget az ezerszemtömeg és a csíraszám mellett befolyásolja a fajta bokrosodó képessége is. Az intenzív típusú, kevésbé bokrosodó fajtákból 5,5-6,5 millió/ha, az extenzív, jobban bokrosodó fajtákból elegendő 5,0-5,5 millió csíra/ha vetőmag. A fajták ezerszemtömegétől függően az 1 hektárra szükséges vetőmagmennyiség 200-260 kg/ha.

A kellő vetésmélység mellett lesz egyenletes és gyors a búza kelése, emellett a téli kifagyás elleni védekezésnek is hatékony módszere. Az átlagos vetésmélység 4-6 cm. Meleg, száraz őszi időjárásban mélyebben, nedves, hűvös ősszel pedig sekélyebben kell vetni.

3. feladat: 1. Vetőmag minősége 2. Vetés ideje 3. A csíraszám 4. Vetés mélysége

4. feladat: 1. A vetésre alkalmas vetőmag jó csírázóképeségű, tiszta és fajtaazonos, csávázott.

2. A vetési idő október 5-25.

3. Az átlagos csíraszám 5,2-5,7 millió db csíra/ha.

4. Az átlagos vetésmélység 4-6 cm.

Paraméterek:

Szövegtípus: magyarázó típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	2.	Értelmező olvasás,a következtetések levonásának szintje	a szöveg egységeinek rendezése
2.	2.	Értelmező olvasás,a következtetések levonásának szintje	a szöveg egységeinek rendezése
3.	2.	Értelmező olvasás,a következtetések levonásának szintje	a szövegrész jelentésének megállapítása
4.	2.	Értelmező olvasás,a következtetések levonásának szintje	a szövegrész jelentésének megállapítása

M/10.**A traktormotorok általános felépítése****A hengertömb és a forgattyúház**

A hengertömb olyan öntvény, amely egyrészt a motor hengereit összefogja, másrészt kialakítja a motor hűtéséhez szükséges vízteret. A vízhűtéses motorok hengertömbje és forgattyúháza általában egyetlen összefüggő öntvény. A forgattyúház csapágyaiba ágyazzák a forgattyús tengelyt. Kialakítása alapján lehet egyrészes és osztott forgattyúház.

A hengerfej

A hengerfej az égéstér felső részét zárja le. Anyaga öntöttvas vagy alumíniumöntvözet. Az alumínium hengerfej könnyű és jó hővezető. Hátránya, hogy hő hatására jobban terjeszkedik, mint az öntöttvas. A felülszelepeelt motorok hengerfejét fedéllel zárjuk le. A fedél védi a szelepeket, biztosítja a kenőolaj zárt térben maradását. Anyaga acéllemez vagy öntvény.

A forgattyús hajtómű

A dugattyú alternáló mozgását forgó mozgássá kell átalakítani. A mozgás-átalakítást a forgattyús hajtómű végzi. A forgattyús hajtómű szerkezeti elemei: - dugattyú (gyűrűkkel), - dugattyúcsap, - hajtórúd, - forgattyús tengely, - lendkerék.

A dugattyú

Feladata a gázok nyomásának felvétele és továbbítása a forgattyús hajtómű többi szerkezeti elemeinek. Feladata továbbá a henger lezárása a forgattyúháztól és a kétütemű motoroknál a részvezérlés. Anyaga általában alumíniumöntvözet.

A forgattyús tengely

A dugattyúról veszi át az erőt és a hajtórúd közvetítésével forgó mozgást végez. Csavaró, hajlító, és lengő igénybevételnek van kitéve ezért nagyon jó minőségű ötvöztött acélból készül. Fő részegységei: - a főcsap a forgattyús tengely forgattyúházába ágyazott rész (nyugócsap), - a forgattyúcsaphoz kapcsolódik a hajtórúdfej, - a forgattyúkar köti össze a főcsapot a forgattyúcsappal, - az ellensúly a kiegyenlítést végzi.

A gázcserevezérlés-szerkezet

A vezértengely bütykös mozgató gépelem, bütyköstengely, anyaga jó minőségű ötvöztött acél. A szelep és tartozékai a nagy hőigénybevétel miatt krómnikkel ötvöztetésű acélból készülnek. A szelep részei a szelepszár és a szeleptányér, melynek kerülete kúpos, a jó zárás érdekében. A szelepet szeleprúgó zárja.

1. Határozd meg a traktormotor fő részeit a szöveg alapján!

.....

2. Egészítsd ki a szöveget!

A motornak azt a részét, ahol a tüzelőanyagot elégetjük,..... nevezzük. A henger egyik végét a..... zárja, a másik oldala a forgattyúházba nyílik, s a..... zárja le. A dugattyú a dugattyúcsapszegen és a..... keresztül a forgattyús tengelyhez kapcsolódik. A szívó- és a kipufogószelep nyitása és zárása teszi lehetővé a hengerben a gázcserét.

3. Milyen szempontok alapján választják ki a traktormotor fő részeinek az anyagát?

.....

4. Karikázd be a hibás állítás betűjelét!

- a) A vízhűtéses motorok hengertömbje általában egy öntvény.
- b) A dugattyú alternáló mozgásának átalakítását a forgattyús hajtómű végzi.
- c) A szelepeket a forgattyús tengely nyitja és zárja.

Megoldás:

1. feladat: A hengertömb és a forgattyúház, a hengerfej, forgattyús hajtómű, gázcserevezérlés-szerkezet
2. feladat: hengernek, hengerfej, dugattyú, hajtórúdon
3. feladat: Az üzemi terhelés, a hővezetés, a súlycsökkentés alapján.
4. feladat: c)A dugattyús erőgépek szelepeit a vezértengely bütykei nyitják. Zárásukat szeleprugó végzi.

Paraméterek:

Szövegtípus: magyarázó típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1.	1. szó szerinti olvasás, az információk keresése	információk lokalizálása
2.	1.	1. szó szerinti olvasás, az információk keresése	információk lokalizálása
3.	2.	3. értelmező olvasás, következtetések levonása	egyszerű kapcsolatok felismerése
4.	3.	4. kritikai, bíráló olvasás	relevanciák, kiválasztása, viszonyítás normákhoz, a valósághoz

M/11.

A slapaj és a hír értéke

Bő száz esztendeje Magyarországon 1878 napilap volt, ebből 39 Budapesten jelent meg, míg Londonban ekkor csupán 29, Bécsben 24. Gondolhatni, mekkora verseny volt a szerkesztőségek között.

Képzett és képzetlen tudósítók mindenféle témakörben igyekeztek megírni – mégpedig minél érdekesítőbben – a legfrissebb híreket. A tulajdonosok, szerkesztők fizetés nélküli, fiatal gyakornokokat is szalajtottak mindenfelé. Ők voltak a slapajok, akiket alaposan kioktattak arról, hogy mi az érdekes az olvasó számára. Olyan esetet

nem lehet megírni, amelyikben a postást megharapta egy kutya, azt viszont igen, ha a postás harapott meg kutyát. Ennek lett volna hírnvi értéke.

A hírérték az információelmélet szakszava. Egy esemény vagy döntés bizonytalanságának mértéke, és Claude Elwood Shannon amerikai matematikus kutatásaiból ismeretes. A fogalom könnyen megérthető például a barkochba játékból, ebben „igen–nem” válaszok vezetnek a megoldáshoz. Egyetlen igen vagy nem logikai döntést reprezentáló egység a bit. Ez nem tévesztendő össze a bájjal (angolul: byte), amely általában nyolc bitből áll, és hozzá szokott tartozni egy kilencedik, ellenőrző célú bit is; a bájjal a számítástechnika dolgozik.

Van tehát hírérték szakszó, valaminek a „hír értéke” pedig a szóban forgó esemény, történés 'hírként vagy hír gyanánt való értéke'.

Forrás: http://www.eletestudomany.hu/a_slapaj_es_a_hir_erteke

1. Írd a vonalra, hogy mi számít igazán hírnek a szöveg szerint egy postással kapcsolatban!

.....

2. Húzd alá, hogy melyik a nagyobb: egy bájt vagy egy bit?

3. Igazak vagy hamisak-e az alábbi állítások? Húzd alá a megfelelő választ!

1878-ban Budapesten 100 darab különböző napilap jelent meg. IGAZ HAMIS

A barkochba játékban kétféle lehetséges válasz van. IGAZ HAMIS

Egy slapaj nagy jövedelemre tehetett szert. IGAZ HAMIS

4. Keresd meg a szövegben és írd a vonalra a következő szavak, kifejezések szinonimáját:

- a) érdekes:;
- b) felkészít:
- c) szaktudással nem rendelkező:

Megoldás:

1. Ha a postás harapja meg a kutyát
2. Egy bájt
3. HAMIS; IGAZ; HAMIS
4. 1: érdekesítő; 2: kioktat; 3: képzetlen

Paraméterek:

Szövegtípus: magyarázó típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1.	1. szó szerinti olvasás	információk lokalizálása
2.	1.	1. szó szerinti olvasás	információk lokalizálása
3.	3.	3. kritikai, bíráló olvasás	relevanciák kiválasztása
4.	1.	1. szó szerinti olvasás	adott szó kikeresése és megértése szómagyarázati módszerekkel

M/12.

FÉNY A MINDENNAPOKBAN

Fényforrások

A fényt kibocsátó testeket fényforrásnak nevezzük. A fényforrásnak két típusát különböztetjük meg, mint természetes és mesterséges fényforrások. Természetes fényforrás például a Nap és a többi csillag, amelynek belsejében zajló folyamatok során fény és hő szabadul fel. De fényjelenség kíséri a gyors égést, s világíthatnak egyes élőlények is, mint például a szentjánosbogár. A mesterséges fényforrásokat ezzel szemben – a nevéből is adódóan – az ember készítette. Ide tartozik például a gyertya vagy a gáztűzhely lángja, a villanykörte izzószála, vagy bármely elektromos készülék kijelző (világító) rendszere.

Forrás: <https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/termeszettudomanyok/termeszetismeret/ember-a-termeszetben-5-osztaly/az-idojaras-es-az-eghajlat-elemei/a-feny>

1. Húzd alá a szövegben hullámos vonallal, hogy milyen két fajtája van a fényforrásoknak!

2. Keress két példát természetes fényforrásra a szövegből, és írd a vonalra!

.....

3. A Nap belsejében zajló folyamatok során mely két dolog szabadul fel? Húzd alá a szövegben, és írd a vonalra, hogy a szöveg hányadik mondata válaszol erre a kérdésre!

.....

4. Húzd alá piros színessel a szövegben szereplő világító élőlény nevét!

5. Karikázd be a szövegben, hogy ki állítja elő a mesterséges fényforrásokat!

Megoldás:

1. Természetes és mesterséges fényforrások, (hullámos vonal)
2. Nap, a csillagok
3. Fény és hő. 3. mondat
4. Szentjánosbogár (piros színnel)
5. Az ember

Paraméterek:

Szövegtípus: magyarázó típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1.	1. szó szerinti olvasás	információk lokalizálása
2..	1.	1. szó szerinti olvasás	információk lokalizálása
3.	1..	1. szó szerinti olvasás	információk lokalizálása
4.	1.	1. szó szerinti olvasás	információk lokalizálása

10 tény a labdarúgó világbajnokságokról

1. A világbajnokságok történetének első gólját a francia Lucien Laurent szerezte 1930. július 13-án.
2. Egyedül Brazília vett részt az összes (19) labdarúgó-világbajnokságon.
3. A dél-amerikai ország válogatottja diadalmaskodott a legtöbbször, öt alkalommal, a selejtezőt követi Olaszország négy elsőséggel. A brazilok és a SquadraAzzurra mellett hat nemzet tudott vb-t nyerni: Argentína, Uruguay, Franciaország, Németország (NSZK), Anglia és legutóbb Spanyolország.
4. Az 1930-as uruguayi torna fináléja előtt a rendőrség összesen 1600 fegyvert foglalt le a stadionban.
5. Minden idők egyik legnagyobb olasz játékosa, Giuseppe “Peppino” Meazza pályafutásának egyik legemlékezetesebb pillanata az volt, amikor az 1938-as vb-n a Brazília ellen megítélt 11-es előtt lecsúszott a nadrágja. Meazzát ez sem zavarta: egyik kezével nadrágját tartva bevarrta az eseten jót derülő kapus mellett a labdát.
6. Bár India kvalifikálta magát az 1950-es futball vb-re, az ország végül visszalépett a küzdelmekről, miután több kérdésben nem tudott megegyezni a Nemzetközi Labdarúgó-szövetséggel. A FIFA például előírta, hogy minden játékosnak cipőt kell viselnie a tornán, az indiaiak pedig akkoriban még mezítláb játszottak.
7. Nagy riadalmat okozott, amikor néhány hónappal az 1966-os angol vb előtt ellopták a világbajnoki serleget, a Jules Rimet-kupát. A serleget végül egy járókelő és Pickles nevű kutyája egy régi újságpapírba csomagolva találta meg a délkelet-londoni Beulah Hill negyedben. Pickles később igazi celeb lett, számos filmben és tévéműsorban tűnt fel.
8. A Magyarország Salvador ellen aratott 10-1-es győzelme (1982, Spanyolország) a futball-világbajnokságok történetének legnagyobb arányú sikere és az egyetlen, amikor kétszámjegyű eredmény született.
9. Pelé a világbajnokságok történetének egyetlen olyan játékosa, aki háromszoros vb-győztesnek mondhatja magát. A brazil csillag ezenkívül számos rekordot tart.
10. Az egy mérkőzésen szerzett legtöbb gól Oleg Salenko nevéhez fűződik: az orosz gólvágó 5 találattal szomorította Kamerunt az 1994-es amerikai vb-n.

Forrás: https://mult-kor.hu/20140612_10_teny_a_labdarugovilagbajnoksagokrol

1. Írd a vonalra, hogy miért nem tudott India részt venni az 1950-es világbajnokságon!

2. Karikázd be a szövegben annak az országnak a nevét, amelyik a legnagyobb arányú győzelmet érte el a vébék történetében!
3. Írd a vonalra, hogy mi az a Jules Rimet kupa!

4. Igaz vagy hamis az alábbi állítás? Húzd alá a megfelelő választ!
 Meazza kihagyta a büntetőt. IGAZ HAMIS
5. Tedd időrendi sorrendbe az alábbi eseményeket! Írd a sorszámokat a vonalra!
 - a) Ellopták a világbajnoki serleget. _____
 - b) Salenko 5 gólt rúgott Kamerunnak. _____
 - c) Uruguayban fegyvereket foglaltak le. _____
 - d) Laurent gól szerzett a francia csapatnak. ____

Megoldás:

1. : Nem volt futballcipőjük
2. : Magyarország
3. : A világbajnoki serleg
4. : HAMIS
5. : d; c; a; b

Paraméterek:

Szövegtípus: magyarázó típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	2.	1. szó szerinti	információk lokalizálása
2.	2.	1. szó szerinti	információk lokalizálása
3.	2.	1. szó szerinti	információk lokalizálása
4.	3.	3. kritikai, bíráló olvasás szintje	magasabb rendű műveletek: elemzés, értékelés
5.	4.	1. szó szerinti	információk lokalizálása

M/14.

SZÉN-MONOXID**Mi a szén-monoxid?**

A szén-monoxid színtelen, szagtalan és íztelen gáz, mely a földgáz, fa, szén, faszén, fűtőolaj, parafin, benzin, propán, bután, stb. anyagok égése nyomán keletkezik, de például a cigaretta füstje is tartalmaz szén-monoxidot. Erősen mérgező gáz és mivel jelenlétét emberi érzékszervekkel nem lehet felismerni, a szén-monoxidot „néma gyilkosnak” is nevezik. Kémiai képlete: CO.

Forrás: https://www.honeywellcoriaszto.hu/mit_kell_tudni_a_h450en_rol/a_szen_monoxid

1. Írd a vonalra, hogy a szén-dioxid milyen szagú és színű!

.....

2. Húzd alá a szövegben, hogy mely anyagok égetésével lehet előállítani!

3. Milyen hatással van az emberi szervezetre? Írd a vonalra, a szöveg hányadik mondata válaszol a kérdésre!

.....

4. Írd a vonalra, hogy miért nevezik „néma gyilkosnak”!

.....

5. Karikázd be a szövegben a szén-monoxid kémiai képletét!

Megoldás:

1. Színtelen, szagtalan
2. Földgáz, fa, szén, faszén, fűtőolaj, parafin, benzin, propán, bután
3. 2
4. A jelenlétét emberi érzékszervekkel nem lehet felismerni
5. feladat CO

Paraméterek:

Szövegtípus: magyarázó típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1.	1. szó szerinti olvasás	információk lokalizálása
2.	1.	1. szó szerinti olvasás	információk lokalizálása
3.	1.	1. szó szerinti olvasás	információk lokalizálása
4.	1.	1. szó szerinti olvasás	információk lokalizálása

M/15. Mit keres Yoda mester egy 14. századi kéziraton?

Damien Kempf és Maria L. Gilbert, a British Library középkori szövegekkel foglalkozó blogjának szerzői a Smithfielddekretáliák néven ismert kéziratokat vizsgálták, amikor rábukkantak a Csillagok háborújából ismert jedi mesterhez hasonlító, zöld lényre. A gyűjteményes kötet Dél-Franciaországban 1300 és 1340 között keletkezett, s azon pápai leveleket fogta össze, amelyekből később egyházi rendelet született. (1309 és 1377 között a pápák a ma Franciaországhoz tartozó Avignonban székelték, ezt az időszakot hívjuk az avignoni fogságnak.)

„Bár nagyon szeretném azt mondani, hogy az ábrát egy középkori időutazó festette, ez kevésbé valószínű. Az illusztráció Sámson bibliai történetéhez kapcsolódik, a művésznek pedig nyilvánvalóan igen élénk fantáziája lehetett” - mondta Julian Harrison, a British Library kurátora. Hozzátette: nem tudjuk, hogy a történet melyik szereplőjét jeleníthette meg zölden.

Forrás: https://mult-kor.blog.hu/2015/04/24/mit_keres_yoda_mester_egy_14_szaszadi_keziraton

1. Mikor készülhetett a képek tartalmazó kézirat? Írd a vonalra!

.....

2. Válaszolj a kérdésekre:

- Melyik időszakra tehető az avignoni fogság?

.....

- Julian Harrison szerint kit ábrázol a kép?

.....

3. Igazak vagy hamisak-e az alábbi állítások? Húzd alá a megfelelő választ!

Damien Kempf és Maria L. Gilbert a képet tartalmazó kézirat szerzői.

IGAZ HAMIS

Az illusztráció az avignoni fogság első felében keletkezhetett.

IGAZ HAMIS

Megoldás:

1. 1300 és 1340 között
2. Az 1309 és 1377 közötti időszakra; Nem tudja
3. HAMIS; IGAZ

Paraméterek:

Szövegtípus: magyarázó típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1.	1. szó szerinti	információk lokalizálása
2.	1.	1. szó szerinti	információk lokalizálása
3.	3.	3.kritikai, bíráló olvasás szintje	relevanciák kiválasztása

FELADATBANK

9. ÉVFOLYAM

Szövegértés

Dokumentum típusú szövegek

D/1. RECEPT - Sütőtökös brownie-kuglóf

Süti édesszájúaknak, diétás kivitelben. 😊

Hozzávalók: (6 adag)

- 3 db tojás
- 15 dkg teljes kiőrlésű liszt
- 1,5 kávéskanál sütőpor
- 1 teáskanál folyékony stevia*
- 3 teáskanál cukrozatlan kakaópor
- őrölt fahéj ízlés szerint
- 1 csipet só
- 15 dkg sült, pürésített sütőtök
- 200 g aprított földimogyoró, dió (elhagyható)

Elkészítés:

1. Magsütjük a sütőtököt és pürésítjük.
2. A tojásokhoz hozzáadunk egy csipet sót, majd habosra verjük.
3. Egy másik tálban elvegyítjük a többi alapanyagot (lisztet, sütőport, édesítőszert, kakaóport, fahéjat, illetve a sütőtökpürét). Tehetünk bele aprított diót, mogyorót. Végül hozzáadjuk a felvert tojásokat.
4. Egy meglehetősen sűrű masszát kapunk, amit szilikonformában vagy sütőpapírral kibélelt tepsiben egyenletesen elosztatunk.
5. 180 fokra előmelegített sütőben körülbelül 30 perc alatt készre sütjük. A brownie akkor a legfinomabb, ha kívül roppan, de a belseje nem szárad ki és kissé ragacsos marad.

Receptjellemzők:

- diéta: cukormentes, laktózmentes, tejmentes
- nehézség: könnyű
- kalória: átlagos
- elkészítési idő: 30-60 perc

Forrás: <https://www.nosalty.hu/recept/sutotokos-brownie-kuglof> (letöltés:2018.09.30.)

* *stevia: növényi édesítőszer*

Feladatok:**1. Tedd a recept alapján sorrendbe a sütőtökös brownie-kuglóf elkészítésének műveleteit!**

- _____ összekeverjük: liszt, sütőpor, édesítőszer, kakaópor, fahéj, sütőtökpüré
_____ felverjük a tojásokat
_____ megsütjük a sütőtököt és pürésítjük
_____ diót, mogyorót szórhatunk bele

2. Mennyi idő alatt készül el a sütemény? Karikázd be a megfelelő válasz betűjelét!

- a) másfél óra alatt
b) kevesebb, mint fél óra alatt
c) több, mint egy óra alatt
d) maximum egy óra alatt

3. Sorolj fel 5 alapanyagot, melyekre szükség van a sütőtökös brownie-kuglóf elkészítéséhez!

.....
.....

4. Hány személyre készül a sütemény? Írd a négyzetbe!**5. Igaz vagy hamis az alábbi állítás? Húzd alá a megfelelő szót!**

A tojásokhoz adunk egy csipet sót.	Igaz	Hamis
A sütőtököt ledarálva adjuk a tésztahoz.	Igaz	Hamis
A sűrű masszát sütés előtt vízzel hígítjuk.	Igaz	Hamis
A masszát 180 fokra előmelegített sütőben sütjük meg.	Igaz	Hamis

6. Ha megkóstolnád, milyen ízű lenne a sütemény? Karikázd be a válaszod betűjelét!

- a) sós b) édes c) savanyú d) keserű

7. Milyen háztartási eszközöket kell előkészíteni ehhez a süteményhez? Karikázd be a helyes válaszok betűjeleit!

- a) nyújtófa b) tálak c) mérleg
d) hámozó e) mixer f) sütő

8. Miért ajánlható a sütemény diétázóknak is?

.....

Megoldás:

1. feladat: 3., 2., 1., 4.
2. feladat: d) maximum egy óra alatt
3. feladat: *bármelyik* 5: tojás, liszt, sütőpor, só, kakaópor, fahéj, sütőtök, stevia, mogyoró/dió
4. feladat: 6
5. feladat: Igaz; Hamis; Hamis; Igaz
6. feladat: b) édes
7. feladat:
 bekarikázva: b); c); e); f);
 nincs bekarikázva: a); d);
8. feladat: ..., mert cukormentes, laktózmentes, tejmentes

Paraméterek:

Szövegtípus: dokumentum típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	2	2. értelmező olvasás	kapcsolatok és összefüggések felismerése; megértése
2.	2	2. értelmező olvasás	a szövegösszefüggés megértése
3.	1	1. szó szerinti olvasás	információ-visszakeresés
4.	1	1. szó szerinti olvasás	információ-visszakeresés szinonima használatával,
5.	3	3. kritikai, bíráló olvasás szintje	Relevanciák kiválasztása, viszonyítás normákhoz, a valósághoz
6.	2	1. szó szerinti olvasás	információ-visszakeresés
7.	3	1. szó szerinti olvasás	információ-visszakeresés,
8.	2	2. értelmező olvasás	értelmezés

D/2. Számla

Eladó 1011 Vashát, Csavarhúzó utca 14. Adószám:12345678-9-10 Bankszámlaszám: 12345678-87654321-00000000 Telefon:15/111-222					Vevő: Aladár Péter 1011 Vashát, Fogó út 2. Adószám: 87654321-2-33 Bankszámlaszám: 96385274-14725836-00000000		
Fizetési mód	Számla kelte	Teljesítés ideje	Fizetési határidő		Számla sorszáma:		
átutalás	2018.09.30	2018.09.25	2018.10.30		SZ/2018/321/456		
Megnevezés	Áfa kulcsa	Mennyiség	Mennyiség-egység	Nettó egységár HUF	Nettó érték HUF	Bruttó érték HUF	
Dugvilla 7 pólusú fém GRANIT	27%	1	db	787	787	999	
Derékszög talpas 200-as	27%	3	db	2047	6141	7799	
Satu 125 mm CENTR	27%	2	db	18559	37118	47140	
Tolómérő 150	27%	15	db	2402	36030	45758	
Testcsipesz 400 A	27%	3	db	709	2127	2701	
Testcsatlakozó dugó 350-500 A din	27%	3	db	906	2718	3452	
HTL önzáró anya M1	27%	100	db	15	1500	1905	
HLF csavar M 12x45	27%	50	db	41	2050	2604	
HLF csavar M 12x40	27%	50	db	38	1900	2413	
Menetes szár átm 16	27%	12	db	988	11856	15057	
Laposalátét 16 DIN125	27%	35	db	9	315	400	
Rugós alátét 16	27%	8	db	10	80	102	
HLF önz. anya M16 DIN 985	27%	25	db	28	700	889	
HLF cs M 16x70 933	27%	25	db	161	4025	5112	
				Áfa kulcsa	Áfa alap	Áfa	Összesen
				27%	107 347	28 984	136 331
A számla végösszege forintban:							136 331
Azaz:		Egyszázharminchatezer-háromszázharmincegy					
Az áru a számla kiegyenlítéséig a szállító tulajdonát képezi.							
Oldalszám:	Példányszám:	Számlát készítette:	Átadta:	Átvette:			
1	1.eredeti példány	Csavar Elek					

1. Nevezd meg az eladót és a vevőt!

eladó:

vevő:

2. Milyen módon kell ezt a számlát kiegyenlíteni? Karikázd be a helyes választ!

készpénzzel

átutalással

3. Mennyit kell fizetni a számla szerint a termékekért?

.....

4. Igaz vagy hamis az állítás? Húzd alá a megfelelő szót!

A vevő a Csavarhúzó utcában lakik.	Igaz	Hamis
A számlát 2018.09.30-ig kell kiegyenlíteni.	Igaz	Hamis
Minden áruból több darabot vásárolt a vevő.	Igaz	Hamis
A számlát Csavar Elek készítette.	Igaz	Hamis
A számla ÁFA-tartalma 28.984 Ft.	Igaz	Hamis

5. Gyűjtsd ki a "LEG-eket"!

- a) Melyik áruból vásárolt a vevő legkevesebbet?
- b) Melyik áruból vett a vevő legtöbbet?
- c) Melyik termék volt a legdrágább?
- d) Melyik volt a legolcsóbb termék?

6. Alkoss párokat! Kösd össze az összetartozókat!

a vevő adószáma	2018.09.25.
a számla sorszáma	SZ/2018/321/456
a teljesítés ideje	87654321-2-33

Megoldás:

1. feladat: eladó: Csavarház; vevő: Aladár Péter
2. feladat: átutalással
3. feladat: 136.331 Ft-ot
4. feladat: Hamis; Hamis; Hamis; Igaz; Igaz
5. feladat: Legkevesebbet: Dugvilla 7 pólusú fém GRANIT
 Legtöbbet: HTL önzáró anya M12
 Legdrágább: Satu 125 mm CENTR
 Legolcsóbb: Laposalátét 16 DIN125
6. feladat: a vevő adószáma: 8765432-1-33
 a számla sorszáma: SZ/2018/321/456
 a teljesítés ideje: 2018.09.25

Paraméterek:

Szövegtípus: dokumentum típusú

Feladat	Képesség-szint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1	1. szó szerinti olvasás, az információk keresésének szintje	Egyszerű szövegértési művelet; alapművelet: információ visszakeresése (2 elem)
2.	3	1. szó szerinti olvasás, az információk keresésének szintje	Egyszerű szövegértési művelet; alapművelet: információ visszakeresése szinonima használatával (1 elem)
3.	3	1. szó szerinti olvasás, az információk keresésének szintje	Egyszerű szövegértési művelet; alapművelet: információ visszakeresése szinonima használatával (1 elem)
4.	3	3. kritikai, bíráló olvasás szintje	Magasabb rendű műveletek: elemzés, értékelés
5.	4	1. szó szerinti olvasás, az információk keresésének szintje 2. értelmező olvasás	kapcsolatok és összefüggések felismerése analízis-szintézis
6.	2	1. szó szerinti olvasás, az információk keresésének szintje	Egyszerű szövegértési művelet; alapművelet: információ visszakeresése

D3.SZÍNHÁZI ELŐADÁS

Az Operaház Fantomja

- musical -

GASTON LEROUX "Az Operaház Fantomja" című regénye alapján.

Az eredeti produkciót CameronMackintosh és a ReallyUsefulTheatreCompany állították színpadra.

Fordította: Galambos Attila

Az előadás hossza: 2 óra 30 perc egy szünettel.

Az előadás stroboszkópot, azaz villogó fényhatásokat tartalmaz.

Zeneszerző: Andrew Lloyd Webber

Versek szerzője: Charles Hart ésRichard Stilgoe

Szövegíró: Richard Stilgoe és Andrew Lloyd Webber

Hangszerelő: David Cullen és Andrew Lloyd Webber

Díszlettervező: Kentaur

Jelmeztervező: Vágó Nelly

Koreográfus: Seregi László

Zenei vezető Kocsák Tibor

Világosító: Götz Béla

A rendező munkatársa: Kutschera Éva és Tatár Eszter

Maszkmester: Pohárnok Iván

Rendező: Szirtes Tamás

1905. Elárverezik a párizsi Operaház teljes hajdani berendezéseit. Többek között egy csillárt, amely a kikiáltó szerint egy máig sem tisztázott baleset okozója volt. A baleset tetteseként az Operaház titokzatos Fantomját emlegették.

Kigyulladnak a csillár fényei, és egyszerre régi pompájában ragyog fel az egykori párizsi Operaház. Felidéződik egy nagy szerelem története. Szereplői: Raoul, a romantikus fiatal gróf és Christine, a bájos, tehetséges énekesnő. Kettőjük között azonban ott áll egy titokzatos harmadik személy, aki mindent elkövet boldogságuk ellen.

A rejtélyes harmadik: az Operaház Fantomja, aki a színház alatti labirintusban él. Ez az ember nem riad vissza semmilyen eszköztől, hogy elnyerje Christine szerelmét.

Ki ez a fantasztikus lény?

Zseniális zenész, tudós, építész, feltaláló, szenvedélyes szerelmes vagy szörnyszülött zsaroló gyilkos?

Erről szól ez az este, erről szól ez a - Andrew Lloyd Webber csodás zenéjével átszőtt - szenvedélyes és látványos musical.

Forrás: <https://www.madachszhaz.hu/showinfo.php?id=13>

1. Írj 3 színházi foglalkozást, mesterséget a színlap alapján!

.....

2. Mi a műfaja az Operaház Fantomja c. színházi előadásnak? Húzd alá!

dráma opera musical tragédia

3. Hány részből áll a darab?

4. Melyik világváros Operaháza a darab helyszíne? Írd a vonalra!

.....

5. Alkoss párokat! Kösd össze az összetartozókat!

Az Operaház Fantomja	romantikus, fiatal gróf
Christine	titokzatos személy
Raoul	bájos, tehetséges énekesnő

6. Igazak vagy hamisak az állítások? Húzd alá a megfelelő szót!

Az előadáson mikroszkópot alkalmaznak.	Igaz	Hamis
A 19.00 órakor kezdődő előadás 21.30-kor fejeződik be.	Igaz	Hamis
Az Operaház Fantomja a színház alatti labirintusban él.	Igaz	Hamis

Megoldás:

1. feladat: *bármelyik* 3: zeneszerző, szövegíró, hangszerelő, díszlettervező, jelmeztervező, koreográfus, zenei vezető, világosító, maszkmester, rendező
2. feladat: musical
3. feladat: 2
4. feladat: Párizs
5. feladat: Az Operaház Fantomja – titokzatos személy; Christine – bájos, tehetséges énekesnő; Raoul – romantikus, fiatal gróf
6. feladat: hamis, hamis, igaz

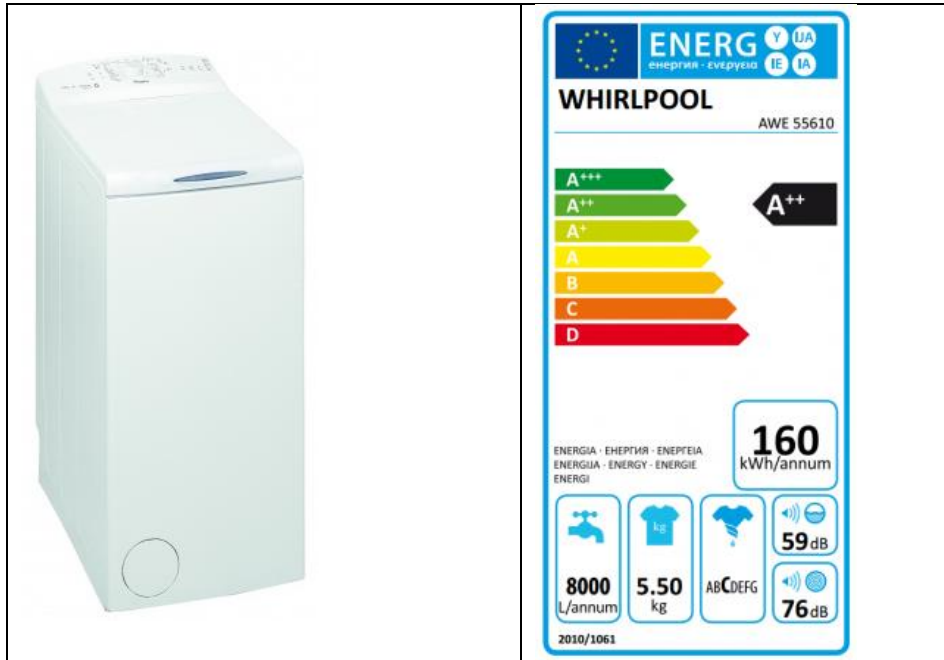
Paraméterek:

Szövegtípus: dokumentum típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1	1. szó szerinti olvasás, az információk keresésének szintje	Egyszerű szövegértési művelet; alpművelet: információ visszakeresése
2.	1	1. szó szerinti olvasás, az információk keresésének szintje	Egyszerű szövegértési művelet; alpművelet: információ visszakeresése
3.	2	1. szó szerinti olvasás, az információk keresésének szintje 2. értelmező olvasás	Egyszerű szövegértési művelet; alpművelet: információ visszakeresése, értelmezés
4.	1	1. szó szerinti olvasás, az információk keresésének szintje	Egyszerű szövegértési művelet; alpművelet: információ visszakeresése
5.	2	1. szó szerinti olvasás, az információk keresésének szintje	Egyszerű szövegértési művelet; alpművelet: információ visszakeresése
6.	3	3. kritikai, bíráló olvasás szintje	Magasabb rendű műveletek: elemzés, értékelés

D/4. TERMÉKISMERTETŐ

WHIRLPOOL AWE 55610 FELÜLTÖLTŐS MOSÓGÉP

Éves vízfogyasztás	8000 liter/év
Extra garancia	1 év
Energiaosztály	A++
Vezérlés	Forgató- és nyomógombos elektronikus vezérlés LED sorral
Szárítási hatékonyság	C
Vízvédelem	Van
Vízcsatlakozás	Hideg
Ruhátöltet kapacitás	5,5 kg
Max. centrifuga fordulatszáma percnként	1000
Mosási hatékonyság	A
Dob űrtartalma	42 l
Extra tulajdonságok	Optimalizált vízfogyasztás Súlykiegyenlítő automatika Könnyített dobnyitás
Állítható centrifugaszint	Állítható centrifugaszint
Zajszint	59 dB (mosás) 76 dB (centrifuga)
Programszám	14

Elérhető programok	Vegyes vászon /40°C program Pamut/Antibakteriális program Pamut program Szintetikus program Finom program Kézi mosás program Eco pamut program 15 perces gyorsmosás Famer program Öblítés Centrifugálás Intenzív centrifugálás Késleltetett centrifugálás Hideg mosás
Méreték (szélesség x magasság x mélység) cm	40 x 90 x 60 cm
Garanciaidő	1 év
Várható szállítási idő:	2-7 munkanap
Várható szállítási költség:	2 990 Ft
Online ár:	- 5 % 89 900 Ft helyett 85 690 Ft

1. Gyűjtsd ki az adatokat a mosógépről!

éves vízfogyasztása:

ruhatöltet kapacitása:

maximális centrifugafordulat percenként:

programok száma:

2. Igazak vagy hamisak az állítások? Húzd alá a megfelelő szót!

A mosógép centrifugálása zajosabb, mint a mosása. Igaz Hamis

A fenti mosógép a legjobb energiaosztályba tartozik. Igaz Hamis

A mosógép hideg vízhez csatlakozik. Igaz Hamis

A gépre összesen 2 év garanciát vállalnak. Igaz Hamis

A mosógép szélessége 60 cm. Igaz Hamis

3. Húzd alá azokat a programokat, melyeket nem találhatunk a WhirlpoolAwe 55610 felültöltős mosógép programjai között!

Pamut program

Finom program

Kézi mosás program

Bébi ruha program

30 perces gyorsmosás

Famer program

Függöny program

Hideg mosás

4. Miért ajánlanád a mosógép online vásárlását?

.....

Megoldás:

1. feladat: 8000 liter/év; 5,5 kg; 1000; 14
2. feladat: Igaz; Hamis; Igaz; Igaz; Hamis
3. feladat: Bébi ruha program, 30 perces gyorsmosás, Független program
4. feladat: ..., mert 5 %-kal olcsóbb, 89 900 Ft helyett 85 690 Ft-ba kerül

Paraméterek:

Szövegtípus: dokumentum típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1	1. szó szerinti olvasás, az információk keresésének szintje	Egyszerű szövegértési művelet; alpművelet: információ visszakeresése
2.	3	3. kritikai, bíráló olvasás szintje	Magasabb rendű műveletek: elemzés, értékelés
3.	3	1. szó szerinti olvasás 3. kritikai, bíráló olvasás szintje	információ-visszakeresés, magasabb rendű műveletek: elemzés, értékelés
4.	3	1. szó szerinti olvasás 3. kritikai, bíráló olvasás szintje	információ-visszakeresés, magasabb rendű műveletek: elemzés, értékelés

D/5. BETEGTÁJÉKOZTATÓ

Kalmopyrin® 500 mg tabletta

1. Milyen típusú gyógyszer a Kalmopyrin® 500 mg tabletta és milyen betegségek esetén alkalmazható?

A tabletta a nem szteroid fájdalomcsillapítók és gyulladáscsökkentők csoportjába tartozik. Alkalmazható enyhe és középerős fájdalmak (pl. fejfájás, fogfájás, hátfájás, ízületi fájdalmak és menstruációs fájdalom); továbbá lázas, hűléses és reumás megbetegedések kezelésére.

2. Tudnivalók a Kalmopyrin tabletta alkalmazása előtt

Ne alkalmazza a Kalmopyrin tablettát

- ha allergiás (túlérzékeny) az acetilszalicilsavra vagy a Kalmopyrin tabletta egyéb összetevőjére.
- vérzékenységre való hajlam,
- gyomor- és nyombélfekély,
- gyermekek bárányhimlő és influenza vírusfertőzése esetén,
- a terhesség utolsó 3 hónapjában,
- gyermekeknek 12 éves kor alatt adása nem javasolt.

A készítmény hatásai a gépjárművezetéshez és gépek kezeléséhez szükséges képességekre: Nem észleltek ilyen hatást.

3. Hogyan kell alkalmazni a Kalmopyrin tablettát?

Ha az orvos másképpen nem rendel:

Felnőttek szokásos napi adagja: 1-3-szor 1-2 db tabletta (1-3-szor 500-1000 mg).

A maximális napi adag 4000 mg (8 db tabletta).

12 éven felüli gyermekek szokásos napi adagja: 1-3-szor 1 db tabletta.

A maximális napi adag 1500 mg (3 db tabletta).

A tablettát ajánlatos bőséges folyadékkal, esetleg előzően összetörve bevenni.

Hosszabb időn keresztül orvosi ellenőrzés nélkül nem szabad alkalmazni.

Ha az előírnál több Kalmopyrin tablettát vett be, azonnal forduljon orvosához. A tartós, nagy adag enyhe toxikus tüneteket okozhat. Kezdetben fülzúgás, halláscsökkenés, fejfájás, zavartság, szapora légvétel észlelhető. Nagyobb adagok után (több gramm) légzészavar, a vér túlzott savassága, magas láz, kiszáradás, vérzékenységre való hajlam, tüdőödéma, görcsök, kóma alakulhat ki.

Ha elfelejtette bevenni a Kalmopyrin tablettát, ne vegyen be kétszeres adagot a kihagyott tabletta pótlására. Ezzel már nem pótolja a kiesett mennyiséget, viszont a túladagolás veszélyének teszi ki magát.

4. További információk**Mit tartalmaz a Kalmopyrin tableta**

-A készítmény hatóanyaga: 500 mg acetilszalicilsav tablettánként.
- Egyéb összetevők: magnézium-sztearát, burgonyakeményítő, makrogol 6000, vízmentes koloid szilícium-dioxid, talkum, kukoricakeményítő, kalcium-glükonát.

Milyen a Kalmopyrin tableta külleme és mit tartalmaz a csomagolás?

Fehér, kerek, lapos, metszett élű, szagtalan vagy enyhén ecetsav szagú tableta, egyik oldalán felezővonallal, másik oldalán „KALMOPYRIN” körfelirattal.

12 db tableta átlátszatlan, fehér LDPE / papír szalag-csomagolásban és dobozban.

A forgalomba hozatali engedély jogosultja és a gyártó

Richter Gedeon Nyrt.
H-1103 Budapest
Gyömrői út 19-21.
Magyarország

Forrás: Internet

1. Húzd alá azokat a betegségeket, melyek kezelésére alkalmas a Kalmopyrin® 500 mg tableta!

fejfájás,	hasmenés,	hányinger,
fogfájás,	ízületi fájdalmak,	láz és meghűlés,
allergia,	bárányhimlő,	reuma

2. Mit jelöl a Kalmopyrin® 500 mg tableta nevében az 500 mg? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

- A) Egy darab tableta tömegét.
B) Egy darab tablettában lévő acetilszalicilsav tömegét.
C) Egy doboznyi tableta tömegét.
D) Egynapi hatóanyag tömegét.

3. Hány szem tablettát lehet bevenni maximum egy felnőttnek egy nap a fenti gyógyszerből? Írd a négyzetbe!

4. Igaz vagy hamis az állítás? Húzd alá a megfelelő szót!

12 év alatti gyermeknek nem javasolt a Kalmopyrin.	Igaz	Hamis
A Kalmopyrin szedése alatt nem ajánlott gépjárművet vezetni.	Igaz	Hamis
Egy dobozban 21 db tableta van.	Igaz	Hamis
A tableta enyhén ecetsav szagú lehet	Igaz	Hamis
A tablettát nem lehet összetörni bevitelkor.	Igaz	Hamis

5. Húzd alá a tájékoztatóban a gyógyszer küllemét leíró mondatot!**6. Szedhet-e egy 13 éves cukorbeteg, magnézium-sztearátra allergiás fiú Kalmopyrint? Miért?**

....., mert.....

Megoldás:

1. feladat: fejfájás, fogfájás, ízületi fájdalmak, láz és megfűlés, reuma
2. feladat: B)
3. feladat: 8
4. feladat: Igaz, Hamis, Hamis, Igaz, Hamis
5. feladat: a szöveg 4. pontjában a 2. kérdésnél: „Fehér, kerek, lapos, metszett élű, szagtalan vagy enyhén ecetsav szagú tableta, egyik oldalán felezővonallal, másik oldalán „KALMOPYRIN” körfelirattal.”
6. feladat: Nem, mert magnézium-sztearátot tartalmaz a tableta.

Paraméterek:

Szövegtípus: dokumentum típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	3	1. szó szerinti olvasás 3. kritikai, bíráló olvasás szintje	információ-visszakeresés, magasabb rendű műveletek: elemzés, értékelés
2.	2	1. szó szerinti olvasás 2. értelmező olvasás	információ-visszakeresés, értelmezés
3.	1	1. szó szerinti olvasás	információ-visszakeresés szinonima használatával,
4.	3	3. kritikai, bíráló olvasás szintje	Magasabb rendű műveletek: elemzés, értékelés
5.	1	1. szó szerinti olvasás	információ-visszakeresés
6.	3	1. szó szerinti olvasás 3. kritikai, bíráló olvasás szintje	információ-visszakeresés, magasabb rendű műveletek: elemzés, értékelés

D6. Kezelési és karbantartási utasítás fűrőgéphez

1. Alkalmazási terület

Ez a kezelési és karbantartási útmutató az asztali- és állványos fűrőgépek használatára vonatkozik.

2. Veszély az emberre és a környezetre

- A gép részei, pl. fűrő orsó, fűrőszár, stb. elkapathatják a ruhát és a haját.
- A szétszóródó szilárd anyagdarabok vagy elrepülő részek eltalálhatnak valakit.
- A „folyó” forgács vágott sérülést, a „töredezett” forgács szemsérülést okozhat.
- A hűtő- kenőanyaggal való érintkezés bőrsérülést és allergiát okozhat.
- A visszatérő feszültség elleni védelem hiánya balesethez vezethet.

3. Védelmi intézkedések, viselkedési szabályok

- A gépet csak érvényes egészségügyi alkalmassági vizsgálattal rendelkező személy kezelheti.
- A gépet csak az erre betanított és megbízott személy kezelheti.
- A gép bekapcsolása előtt a kezelőszervek biztonságos működését, a védőburkolatokat ellenőrizni kell.
- A szerszámot és munkadarabot gondosan kell rögzíteni.
- Szerszám- és munkadarabcsere valamint mérés csak kikapcsolt állapotban végezhető.
- A forgácsot segédeszközzel, pl. csak kefével vagy forgácskaparóval szabad eltávolítani.
- A hűtő- kenőanyag kezelésére ügyelni kell.
- Használjon bőrvédő krémet (munka előtt) és bőrpoló krémet (munka után).
- Viseljen zárt, testhez simuló – hosszú ujjú – munkaruhát, védőcipőt, ha szükséges védőszemüveget.
- Felcsavarodás, beakadás veszélyt jelentő kesztyű, laza, lógó ruházat, nyakkendő, sál, óra, csukló-, nyak- és kézékszer viselése TILOS!

4. Teendők zavar esetén

A fűrő törése, feszülése valamint szétszóródó tárgyak esetén a gépet azonnal ki kell kapcsolni és a hibát elhárítani.

5. Elsősegély

- Az elsősegélynyújtót minden sérülésről informálni kell.
 - A kisebb sérüléseket azonnal el kell látni.
 - Súlyosabb sérülés esetén a foglalkozás-egészségügyi orvost is fel kell keresni.
 - A munkabaleseti jegyzőkönyvet ki kell tölteni.
 - Segélyhívó: 104
- A munkahelyi vezetőt minden sérülésről értesíteni kell.

1) Igaz-hamis állítások. A szöveg a lapján, írd „I” betűt, ha az állítás igaz, és „H” betűt, ha az állítás hamis.

- a) A kezelési és karbantartási útmutató csak az asztali fűrőgépek használatára vonatkozik.
.....
- b) Nyaklánc viselése munka közben TILOS!
- c) Baleset esetén jegyzőkönyvet kell készíteni.
- d) A gép kezelését és karbantartását csak erre betanított és megbízott személy teheti.
.....

2) Mi okozhat szemsérülést? Sorold fel!

.....

3) A szöveg alapján, mi a teendő zavar esetén? Írd le!

.....

4) Mi a teendő súlyosabb sérülés esetén? Húzd alá a szövegben!

.....

Megoldás:

1. feladat:a-H, b-I, c-I, d-I
2. feladat:„töredezett” forgács okozhat szemsérülést
3. feladat: gépet azonnal ki kell kapcsolni és a hibát elhárítani
4. feladat: foglalkozás-egészségügyi orvost is fel kell keresni(aláhúzendó)

Paraméterek:

Szövegtípus: dokumentum típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1. szint	3. szint	relevanciák kiválasztása, viszonyítás a valósághoz
2.	1. szint	1. szint	információ lokalizálása
3.	1. szint	1. szint	adott mondat kikeresése és megértése
4.	1. szint	1. szint	információ lokalizálása

D7.

Szent Péter esernyője

2017. december 18. (hétfő) 19 óra
Aranyszöm Rendezvényház

Szereplők:

Műzné- Falati Hedvig	Majzik- Borbiró András
Ancsura- Kovács Vanda	Bélyi János- Kántor Zoltán
Adameczné- P.Kerner Edit	Bélyi Veronika- Bánfi Kata
Lonka- Németh Anna	Sztolarik- Albert Péter
Wibra György- Farkas Zoltán	Billeghi, Münz- Erdélyi Gábor
Szlávik- Máté Krisztián	Szent Péter- Erdélyi Gábor
Gongoly- Szívós Győző	Madame Kriszbay- Marjai Virág

Megvalósulhat-e a helyiek nagy álma, azaz lehet-e európai település a tótok lakta Glogovából? Amikor az elmaradott Glogovára új plébános, Bélyi uram érkezik, különös csoda történik. A viharban Szent Péter egy piros esernyőt borít Bélyi uram kishűgára, Veronkára. Ezzel megindul Glogova felvirágzása...

Jegyek 3.500,-Ft-os áron kaphatók: az Aranyszöm Rendezvényházban (Mórahalom, Röszei út 1.; tel.: 62/281-219); 0-24 között a Thermál Panzió recepcióján (Mórahalom, Szegedi út 1/b; tel.: +36 30/456-76-00), ahol bankkártyás és Szép kártyás vásárlásra is van lehetőség; valamint online a rendezvenyhaz.morahalom.hu weboldalon.

A szereplőváltás jogát fenntartjuk!

1) **Mi a színdarab címe? Nevezd meg!**

.....

2) **Mivel lehet fizetni jegyeket? Sorold fel!**

.....

3) **Milyen műfajú a színdarab? Húzd alá!**

.....

4) **Hol lesz a színdarab? Írd le!**

.....

5) **Mikor lehet megvásárolni a jegyeket?**

.....

Megoldás:

1. feladat: Szent Péter Esernyője
2. feladat: készpénz, bankkártya, Szép kártya
3. feladat: vígjáték (aláhúzandó)
4. feladat: Mórahalom, Aranyszöm Rendezvényház
5. feladat: 0-24között

Paraméterek:

Szövegtípus: dokumentum típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1. szint	1. szint	információ lokalizálása
2.	1. szint	1. szint	információ lokalizálása
3.	1. szint	1. szint	adott szó megértése és kikeresése
4.	1. szint	1. szint	információ lokalizálása
5.	1. szint	1. szint	információ lokalizálása

D/8. Vasúti menetrend

Szeged – Budapest

2004. 01. 26. H

	Ind.	Érkezés	Tartam	Teljes árú menetdíj			[R]helyjegyköteles [P]pótjegyköteles	Osztály
					1.	2.		
1.	05:20	07:55 Budapest-Nyugatipu.	2:35	191 km	2766 Ft	1844 Ft	-	1.
2.	06:30	08:44 Budapest-Nyugatipu.	2:14	191 km	3246 Ft	2324 Ft	[R]	1.
3.	07:20	09:58 Budapest-Nyugatipu.	2:38	191 km	2766 Ft	1844 Ft	-	1.
4.	09:20	11:55 Budapest-Nyugatipu.	2:35	191 km	2766 Ft	1844 Ft	-	1.
5.	11:30	13:44 Budapest-Nyugatipu.	2:14	191 km	3246 Ft	2324 Ft	[R]	1.
6.	13:20	15:53 Budapest-Nyugatipu.	2:33	191 km	2766 Ft	1844 Ft	-	1.
7.	14:30	16:44 Budapest-Nyugatipu.	2:14	191 km	3246 Ft	2324 Ft	[R]	1.
8.	15:20	17:55 Budapest-Nyugatipu.	2:35	191 km	2766 Ft	1844 Ft	-	1.
9.	17:20	19:58 Budapest-Nyugatipu.	2:38	191 km	2766 Ft	1844 Ft	-	1.
10.	18:30	20:45 Budapest-Nyugatipu.	2:15	191 km	3246 Ft	2324 Ft	[R]	1.
11.	19:25	23:12 Budapest-Keleti pu.	3:47	191 km		1844 Ft	-	2.

1. Honnan hová mennek a vonatok?

.....

2. Mit jelent az „R” jelzés?

.....

3. A felsorolt járatok közül mikor indul és mikor érkezik a leghosszabb menetidejű vonat a célállomásra?

Indulás: Érkezés:

4. A reggeli órákban Szegedről Budapestre utaznék diákjeggyel. Pénztárcámban 900 forint van. A rendelkezésemre álló összegből meg tudom venni a jegyem?

Húzd alá a megfelelő választ, amit indokolj is meg!

Igen/ Nem, mert.....

5. Az első osztályon szeretnék utazni teljes árú menetdíjért, de csak 2800 forintot költhetek jegyre.

Melyik járatot vagy járatokat vehetem igénybe? Sorold fel indulási idejüket!

.....

6. Ma délelőtt 10 óráig Budapestre kell érnem egy találkozóra. Helyjegyre nem szeretnék költeni.

Sorold fel azoknak a vonatoknak az indulási idejét, amelyekre ebben az esetben felszállhatok!

.....

7. Édesanyám 20 órakor vár a Nyugati pályaudvaron.

Hányas számú vonattal kell utaznom ahhoz, hogy csak pár percet váraozzon érkezésemre?

.....

Megoldás:

1. feladat:
Szegedről Budapestre
2. feladat:
Helyjegyköteles járat
3. feladat:
19:25-kor indul és 23:12-kor érkezik.
4. feladat:
Nem, mert a teljes árú menetdíj minimum 1844 forint, ennek az 50 százaléka meghaladja a 900 forintot.
5. feladat:
05:20; 07:20; 09:20; 13:20; 15:20; 17:20
6. feladat:
05:20; 07:20
7. feladat:
9

Paraméterek:

Szövegtípus: dokumentum típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1.	szó szerinti olvasás	információ - visszakeresés
2.	1.	szó szerinti olvasás	információ - visszakeresés
3.	1.	szó szerinti olvasás	információ - visszakeresés
4.	2.	értelmező olvasás	értelmezés
	3	kritikai, bíráló olvasás	értékelés
5.	2.	értelmező olvasás	kapcsolatok és összefüggések felismerése
6.	2.	értelmező olvasás	kapcsolatok és összefüggések felismerése
7.	2.	értelmező olvasás	kapcsolatok és összefüggések felismerése

D/9.**Művészetek Palotája****Jegyértékesítés****Művészetek Palotája jegypénztára**

1095 Budapest IX., Komor Marcell u. 1. Tel.: (1) 555-3300, 555-3301

Nyitva: hétfő–péntek 13–18 óráig, szombat, vasárnap 10–18 óráig,
előadások napján az előadások végéig.

A Concert& Media Kft. Jegyirodái

1061 Budapest VI., Jókai tér 9. Tel.: (1) 374-3026

Nyitva: hétfő–péntek 11–19 óráig, szombat, vasárnap 13–19 óráig.

1091 Budapest IX., Üllői út 11-13. Tel.: (1) 455-9000

Nyitva: hétfő–péntek 10–18 óráig.

1145 Budapest XIV., Torontál u. 30. Tel.: (1) 222-1313

Nyitva: hétfő–csütörtök 9–16 óráig,
péntek 9–14 óráig.

Nagymező Jegyiroda

1065 Budapest VI., Nagymező u. 19. Tel.: (1) 302-3841

Nyitva: hétfő–péntek 10-19 óráig.

A Zeneakadémia jegypénztára

1061 Budapest VI., Liszt Ferenc tér 8. Tel.: (1) 342-0179

Nyitva: hétfő–péntek 10–20 óráig, szombat, vasárnap 14–20 óráig.

CulturComfort Központi Jegyiroda

1061 Budapest VI., Paulay Ede u. 31. Tel.: (1) 322-0000, (1) 322-0101

Nyitva: hétfő–péntek 9–18 óráig.

Ticket Express Jegyiroda

1061 Budapest VI., Andrássy út 18. Tel.: (1) 312-0000

Nyitva: hétfő–péntek 10–18.30 óráig, szombat 10–15 óráig.

Broadway Jegyiroda

1136 Budapest XIII., Hollán E. u. 10. Tel.: (1) 320-4830

Könyváruházak

Budapest: Árkád, Budai Skála, Campona, Csepel

Plaza, Duna Plaza, Europark, Mammút II., Pólus Center, Westend bevásárlóközpontok

Könyvpalota (VII., Rákóczi út 12.),

Bartók Béla Könyvesbolt (XI., Bartók Béla út 25.) Batthyány Könyvesbolt (I., Batthyány tér 5–

6.) Stúdió Könyvesbolt (V., Váci u. 22.)

Stop-Shop Könyvesbolt (II., Hűvösvölgyi út 138.)

Budaörs(Kinizsi u. 1–3.) **Kecskemét** (Dunaföldvári út 2.) **Szeged**(Jókai u. 1.)

Székesfehérvár(Rákóczi út 3–5.) **Veszprém**(Dornyai B. u. 4.)

Valamint további ismert jegyirodák!

1. Melyik jegyirodákban vásárolhatok jegyet, ha erre csak vasárnap 17 órakor nyílik lehetőségem?

.....

2. Melyik értékesítési pontokon kaphatok még jegyet pénteken 18 órakor?

.....

3. Csütörtökön 19 órakor vásárolnék jegyet. Milyen telefonszámokat hívhatok fel? Sorold fel őket!

.....

4. Szombaton 14 órakor kezdődő programom előtt személyesen szeretnék jegyet vásárolni. Melyik címeket kereshetem fel emiatt?

.....

5. Kinek készült ez a szórólap? Karikázd be a megfelelő válasz betűjelét!

Azoknak, akik:

- A) A Művészetek Palotájában dolgoznak
- B) Jegyértékesítéssel foglalkoznak
- C) Jegyet szeretnének venni egy előadásra
- D) A Művészetek Palotája programjait szeretnék megismerni.

Megoldás:

1. feladat:
Művészetek Palotája jegypénztára; Concert& Media Kft. Jegyirodái – Jókai tér;
Zeneakadémia jegypénztára
2. feladat:
Művészetek Palotája jegypénztára; Concert& Media Kft. Jegyirodái – Jókai tér, Üllői út,
Nagymező Jegyiroda, Zeneakadémia jegypénztára, CulturComfort Központi Jegyiroda,
Ticket Express Jegyiroda, Broadway Jegyiroda
3. feladat:
374-3026, (1) 302-3841, (1) 342-0179
4. feladat:
1095 Budapest IX., Komor Marcell u. 1.
1061 Budapest VI., Jókai tér 9.
1061 Budapest VI., Andrassy út 18
5. feladat:
C válasz

Paraméterek:

Szövegtípus: dokumentum típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1.	szó szerinti olvasás	információ - visszakeresés
2.	1.	szó szerinti olvasás	információ - visszakeresés
3.	1.	szó szerinti olvasás	információ - visszakeresés
4.	2.	értelmező olvasás	kapcsolatok és összefüggések felismerése
5.	2.	értelmező olvasás	kapcsolatok és összefüggések felismerése

D/10.**A jövő autója**

Lehetséges, hogy a jövő autójának nem is lesz kereke, hanem az út fölött lebegve fog haladni. Légpárna tartja majd lebegésben ezt a kocsit. Ez lesz a legsimábban közlekedő autó, nem rázza az utasokat. Valószínű az is, hogy a jövő autóját nem kell kormányozni. Automatikus vezérlőberendezés fogja irányítani, és a kocsiban mindenki nyugodtan olvashat, vagy nézheti a televíziót.

1. Hogyan fog kinézni a jövő autója? Írd a vonalra a választ!

.....

2. Mi biztosítja majd a kocsi lebegését? Húzd alá a szövegben!

.....

3. Milyen előnyei lesznek az autónak? Írd a vonalra a választ!

.....

4. Fejtsd ki, hogyan fog működni az autó! Írd a vonalra!

.....

5. Sorold fel, mivel foglalkozhatnak majd az autó utasai menet közben?

.....

Megoldás:

1. feladat:
Nincs kereke, lebeg a föld felett.
2. feladat:
Légpárna.
3. feladat:
Simán közlekedik, nem ráz.
4. feladat:
Automatikus vezérlőberendezés
5. feladat:
Olvashatnak, tévét nézhetnek

Paraméterek:

Szövegtípus: dokumentum típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1.	információ keresése	lokalizáció
2.	3.	értelmezés	összefüggés keresése
3.	2.	értelmezés, interpretálás	kapcsolatok keresése
4.	2.	interpretálás	relevancia kiválasztása
5.	1.	információk keresése	információk lokalizálása

D/11.**Gránátalma**

A hajdani Perzsia területéről származó gyümölcs íze a ribizliére hasonlít. Akkor érett, ha sima és fénylő a héja. A belsejében található sötétpiros magok lédúsak, és egyszerre savanykásak és édesek. Levesekbe, mártásokba, koktélokba, salátákba kerülhet belőle, de szörp is készülhet a felhasználásával. Félbevágva, kiskanállal szedegethetők ki belőle a magok.

1. Honnan származik a gránátalma? Írd a vonalra!

.....

2. Milyen gyümölcsre hasonlít a gránátalma íze? Húzd alá a szövegben!

.....

3. Mi jellemzi az érett gyümölcsöt? Írd a vonalra!

.....

4. Mire lehet felhasználni a gránátalmát? Írd a vonalra!

.....

5. Hogyan lehet kinyerni az ehető részét? Húzd alá a szövegben!**6. A gyümölcs melyik részét fogyasztjuk? Írd a vonalra!**

.....

Megoldás:

1. feladat:
Perzsia
2. feladat:
a ribizliére
3. feladat:
sima és fénylő a héja
4. feladat:
Levesekbe, mártásokba, koktélokba, salátákba, szörpnek.
5. feladat:
Aláhúzva: „Félbevágva, kiskanállal szedegethetők ki belőle a magok.”
6. feladat:
a magokat

Paraméterek:

Szövegtípus: dokumentum típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1.	információ keresése	Adott mondat kikeresése és megértése
2.	3.	szó szerinti olv. információk keresése	információk lokalizálása
3.	1.	értelmező	információk lokalizálása
4.	2.	információ keresése	egyszerű kapcsolatok felismerése
5.	2.	szó szerinti olv. információk keresése	információk lokalizálása
6.	1.	szó szerinti olv. információk keresése	információ lokalizálása

D/12.**A magyar kalandozások**

„ A magyarok nyilaitól ments meg, uram minket!” - ezt a mottót írhatnánk Kordé Zoltán és Petrovics István közös munkája elé, amely a „magyar kalandozások” néven ismert, a 830-as évek és 970 közötti mintegy 47 katonai vállalkozás történetét dolgozza fel. Mindkét szerző a József Attila Tudományegyetem tanára. Szép stílusban és olvasmányosan mutatják be az íjjal, karddal, kopjával és buzogánnyal felszerelt könnyűlovas magyarok legismertebb zsákmányszerző portyáit, köztük a honfoglalás előttiakat és utániakat egyaránt.

1. **Húzd alá a szövegben a két szerző nevét!**
2. **Melyik időszak kalandozásait dolgozták fel a szerzők? Írd a vonalra a választ!**
.....
3. **Hány katonai megmozdulásról írtak a szerzők? Írd a vonalra!**
.....
4. **Nevezd meg az írók munkahelyét! Írd a vonalra!**
.....
5. **Milyen fegyverekkel harcoltak a kalandozó magyarok? Húzd alá a szövegben!**
.....
6. **Magyarázd meg, mit jelent a „zsákmányszerző” kifejezés! Írd a vonalra a válaszod!**
.....

Megoldás:

1. feladat:
Kordé Zoltán – Petrovics István
2. feladat:
830-970 közt
3. feladat:
47
4. feladat:
József Attila Tudományegyetem
5. feladat:
íj, nyíl, kard, buzogány
6. feladat:
Értékes dolgokat raboltak.

Paraméterek:

Szövegtípus: dokumentum típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1.	szó szerinti információ keresése	információk lokalizálása
2.	3.	értelmezés	adott szövegrész kikeresése
3.	1.	információ keresése	információk lokalizálása
4.	1.	információk felismerése	egyszerű kapcsolatok felismerése
5.	2.	szó szerinti olvasás, információk keresése	információk lokalizálása
6.	3.	értelmezés	önálló fogalommagyarázat

D/13.**Karambola**

Másik ismert neve csillaggyümölcs. Éretten krémsárga színű, húsa kissé barnás, illata a jázminéra, íze a birsére emlékeztet. Szeletekre vágva elsősorban torták, hidegtálak díszítésére használják ezt a malajziai gyümölcsöt. Frissen facsart leve kellemes ízt ad a koktéloknak. Nem kell meghámozni. Vesebetegeknek nem ajánlott.

1. Milyen néven ismert még a karambola? Írd a vonalra!

.....

2. Miről ismerhető fel az érett gyümölcs? Írd a vonalra!

.....

3. Honnan származik? Húzd alá a szövegben!

.....

4. Mire használható fel? Írd a vonalra a szöveg alapján!

.....

5. Kiknek nem ajánlott a karambola fogyasztása? Írd a vonalra!

.....

Megoldás:

1. feladat:
csillaggyümölcs
2. feladat:
krémsárga színű, húsa kissé barnás, illata a jázminéra, íze a birsére emlékeztet
3. feladat:
Malajzia
4. feladat:
torták, hidegtálak díszítésére; frissen facsart leve koktélokhoz
5. feladat:
Vesebetegeknek.

Paraméterek:

Szövegtípus: dokumentum típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1.	értelmező	Adott mondat kikeresése és megértése
2.	2.	szó szerinti olv. információk keresése	információk lokalizálása
3.	1.	szó szerinti olv. információk keresése	információk lokalizálása
4.	3.	értelmező	relevanciák kiválasztása
5.	1.	szó szerinti olv. információk keresése	információk lokalizálása

D/14.**Egynapos kontaktlencse**

A FOCUS egynapos kontaktlencse viselésekor Ön minden napját egy friss, új pár lencse viselésével kezdi. Nem kell többé tisztítani, öblíteni, fertőtleníteni. Nem kell lencseápoló oldatot venni. A napi cseréjű lencsék viselése komfortos és egyszerű.

Egy doboz 30 darab kontaktlencsét tartalmaz. Most minden doboz FOCUS kontaktlencse megvásárlásakor 15 darab lencsét kap ajándékba.

1. **Húzd alá a szövegben az egynapos kontaktlencse nevét!**
2. **Miért hívják egynaposnak ezt a fajta kontaktlencsét? Írd a vonalra a válaszod!**
.....
3. **Sorold fel ezen lencsefajta előnyeit! Írd a vonalra!**
.....
4. **Mi a különbség a hagyományos és egynapos lencsék használata között? Írd a vonalra!**
.....
5. **Milyen kiszerezésben kapható? Írd a vonalra!**
.....
6. **Milyen kedvezményekkel jár most a lencse vásárlása? Húzd alá a szövegben!**

Megoldás:

1. feladat:
FOCUS
2. feladat:
Minden nap egy friss, új pár lencsét lehet viselni.
3. feladat:
Nem kell tisztítani, öblíteni, fertőtleníteni.
Nem kell lencseápoló oldatot venni.
4. feladat:
Viselése komfortos és egyszerű.
5. feladat:
Egy dobozban 30 darab van.
6. feladat:
15 darab lencsét kap ajándékba

Paraméterek:

Szövegtípus: dokumentum típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1.	információ keresése	információk lokalizálása
2.	3.	értelmezés	összefüggések keresése
3.	2.	interpretálás	összefüggések felismerése
4.	2.	interpretálás	relevanciák kiválasztása
5.	1.	információk keresése	információk lokalizálása
6.	2.	információk keresése	információ lokalizálása

D/15. Étrend- kiegészítő vassal és vitaminokkal

A Szirup tulajdonságai: a benne lévő vas és B vitaminok hozzájárulhatnak a normál vörösvérsejt-képződéshez.

A vas és a vitaminok jótékony hatással lehetnek a fáradtság és kifáradás csökkentésére, valamint a normál energiatermelő anyagcsere-folyamatokra.

A C vitamin fokozza a vas felszívódását.

A tápanyagokat már oldott formában tartalmazza, ezért a felszívódásuk az emésztőrendszerben gyorsabban megy végbe.

Nem tartalmaz alkoholt, tartósítószeret, színező- vagy mesterséges aromaanyagokat és laktózt.

Vegetáriánusok számára is alkalmas.

Különösen előnyös nőknek, beleértve a várandós és szoptató anyákat.

Gyermekeknek, serdülőkorúaknak, idősebbeknek, betegségből lábadozóknak, sportolóknak és aktív életmódot folytatóknak is javasolt.

Kapható gyógyszertárakban és gyógynövény-szaküzletekben.

1. Milyen anyagokat tartalmaz a Szirup? Írd a vonalra!

.....

2. Húzd alá a szövegben milyen hatása lehet ezeknek az anyagoknak?**3. Mi a hatása a Szirupban lévő C vitaminnak? A szöveg hányadik mondata válaszol erre a kérdésre? Írd a vonalra!**

.....

4. Igaz vagy hamis az állítás? Jelöld I vagy H betűvel!

- Csökkenti a kifáradást.
- Előnyös férfiaknak.
- Alkoholt is tartalmaz.
- Vegetáriánusok is használhatják.

5. Válassz ki 3 csoportot, akiknek javasolt a szer használata! Írd a vonalra!

.....

6. Hol kapható ez a Szirup? Válaszolj a kérdésre a szöveg alapján!

.....

Megoldás:

1. feladat:
 vas, B és C-vitamin

2. feladat:
 fáradtság és kifáradás csökkentése, anyagcsere-folyamatok segítése

3. feladat:
 A 3. mondat. Aláhúzva: „A C vitamin fokozza a vas felszívódását.”

4. feladat:
 I, H, H, I

5. feladat:
 Lehetséges válaszok: nők, a várandós és szoptató anyák, gyermekek, serdülőkorúak, idősebbek, sportolók. Ebből 3 felsorolása kell.

6. feladat:
 Kapható gyógyszertárakban és gyógynövény-szaküzletekben.

Paraméterek:

Szövegtípus: dokumentum típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	3.	értelmező	Adott mondat kikeresése és megértése
2.	1.	szó szerinti olv. információk keresése	információk lokalizálása
3.	1.	szó szerinti olv. információk keresése	információk lokalizálása
4.	3.	kritikai, bíráló	relevanciák kiválasztása
5.	1.	szó szerinti olv. információk keresése	információk lokalizálása
6.	2.	szó szerinti olv. információk keresése	egyszerű kapcsolatok felismerése

D/16

Zöldségek, gyümölcsök

A friss zöldségfélék és gyümölcsök nagyon sok vitamint tartalmaznak. Ezekre a szervezetnek feltétlenül szüksége van. A vitaminok a felnőtteknél a szervek jó működését, a gyerekeknél pedig a növekedést biztosítják. Ezért sok gyümölcsöt és zöldségféléket kell fogyasztanunk. Előtte azonban meg kell mosni, mert mosás nélkül különböző betegségeket idézhetnek elő.

1. Húzd alá a szövegben, mit tartalmaznak a zöldségek és gyümölcsök!

.....

2. Fogalmazd meg, milyen hatással vannak a vitaminok a felnőttekre! Írd a vonalra a válaszod!

.....

3. Mit biztosítanak a vitaminok a gyerekeknél? Húzd alá a szövegben!

.....

4. Fogalmazd meg, miért kell megmosni a gyümölcsöket fogyasztás előtt! Írd a vonalra a válaszodat!

.....

5. Magyarázd meg, mi lehetett a szövegíró célja! Írd a vonalra!

.....

.....

Megoldás:

1. feladat:
sok vitamint
2. feladat:
A szervek jó működését biztosítják.
3. feladat:
A növekedést biztosítják.
4. feladat:
Mosás nélkül különböző betegségeket idézhetnek elő.
5. feladat:
A vitaminok jó hatását ismerteti.
Felhívja a figyelmet a fontosságukra.

Paraméterek:

Szövegtípus: dokumentum típusú

Feladat	Képességszint	Szövegértési szint	Művelet
1.	1.	információ keresése	információk lokalizálása
2.	2.	értelmezés	relevanciák kiválasztása
3.	1.	információ keresése	információk lokalizálása
4.	3.	önálló gondolat megfogalmazása	kapcsolatok felismerése
5.	2.	értelmezés	összefüggések felismerése